

Ungdommens nasjonalforsamling 2010

- En erfaringsrapport

Forord

Ungdom har unik kompetanse som samfunnet må dra bedre nytte av. De siste tiårene har det skjedd en vesentlig endring i synet på unge. Der man tidligere så ungdomstiden som en ventetid, anerkjenner man i dag i større grad barn og unges kompetanse og rett til å delta i samfunnet. Dette har blant annet Barnekonvensjonen bidratt til. I Norge har denne endringen i synet på barn og unge kanskje spesielt kommet til uttrykk gjennom lover som ser barn som selvstendige rettighetshavere, som for eksempel barneloven og barnevernloven.

FNs konvensjon for barns rettigheter, Barnekonvensjonen, er en internasjonal avtale om barns rettigheter som norske myndigheter har forpliktet seg til å følge. Artikkel 12 som handler om retten til å bli hørt, er en av de mest omtalte artiklene i Barnekonvensjonen. Retten til å uttale seg er også en av de fire generelle prinsippene i Barnekonvensjonen.

Barnekomiteen i Geneve er utnevnt av FN og skal følge opp alle landene som har signert på Barnekonvensjonen. Komiteen understreker at det er fordelaktig at barn og unge får uttrykke sin mening både for barnet selv, for familien, for lokalsamfunnet, for skolen, for staten og for demokratiet.

Hvert femte år må Norge rapportere til barnekomiteen om hvordan vi følger opp Barnekonvensjonen. I anmerkningene som kom i 2010, kommer det frem at komiteen vil at Norge skal bli bedre på å fremme barns deltakelse og hjelpe dem med å utøve denne retten i praksis. Barnekomiteen skriver også at de vil at staten skal ta hensyn til deres synspunkter i den nasjonale politikken.

Barneombudet og Barne- og ungdomsrådet i Oslo (BURO) mener dette taler for en styrking av barn og unges mulighet til å si sin mening om nasjonal politikk. En naturlig forlengelse av dette vil være å etablere en Ungdommens nasjonalforsamling, som årlig samler ungdom på ungdomspremisser for å fremme ungdoms saker. Denne rapporten omtaler et pilotarrangement som ble gjennomført nettopp for å styrke unges rett til å bestemme i saker som særlig angår dem.

BARNEKONVENSJONENS ARTIKKEL 12

Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets mening skal tillegges vekt.

Våre fremtidige utfordringer på barne- og ungdomsfeltet ligger i å legge til rette for barn og unges delaktighet i alle deler og nivå i samfunnet. Barneombudet og Barne- og ungdomsrådet i Oslo (BURO) mener at alle unge har ressurser til å bidra positivt dersom de oppnår tillit, respekt, engasjement og reell innflytelse.

Muligheten til å påvirke egen situasjon på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå er et viktig demokratisk ideal. Det gjelder like mye for barn og unge som for voksne. Dette er Barnekonvensjonen tydelig på og er et mål som vi som samfunn må strekke oss etter.

Ungdommens nasjonalforsamling (UNF) er et eksempel på hvordan man kan gi unge medvirkningsmuligheter på deres egne premisser. Denne rapporten gir en gjennomgang av hvilke tanker og hvilket arbeid som lå bak, hva som skjedde underveis og hvilke veier ungdommene selv ønsker å gå i tiden fremover.

Reidar Hjermand
barneombud

Hanna Østby Stub
leder i Barne- og ungdomsrådet
i Oslo (BURO)

Kapitteloversikt:

Forord

Innledning: Hva handler denne rapporten om? 7

---

1 **En stemningsrapport** 9

2 **Forberedelser** 13

3 **Organisering og gjennomføring** 19

4 **Tilbakemeldinger** 33

5 **Nasjonalt ungdomspanel og veien videre** 43

6 **Avsluttende refleksjoner** 49

7 **En anbefaling til slutt** 52

Vedlegg:

1 **Informasjon til fylkene** 56

2 **Møteregler** 58

3 **Fem prioriterte saker** 60

4 **Program** 63

5 **Ungdommens nasjonalforsamling, en kort introduksjon** 65

Votering av de fem viktigste sakene på Litteraturhuset.

Hva handler denne rapporten om?

Denne rapporten er laget på bakgrunn av erfaringer fra Ungdommens nasjonalforsamling 19.-21. september 2010. Arrangementet ble gjennomført i samarbeid mellom Barneombudet og Barne- og ungdomsrådet i Oslo (BURO), med økonomisk støtte fra stiftelsen Fritt Ord. Vi hadde god støtte av alle de 16 fylkene som deltok på samlingen, både i planlegging og gjennomføringen. Rapporten vil presentere planleggingen, gjennomføringen og refleksjoner omkring et slik arrangement. Vi vil også ta for oss enkelte viktige utfordringer og til sist komme med noen avsluttende kommentarer, anbefalinger og tanker om veien videre for et nasjonalt medvirkningsorgan for norsk ungdom.

Hvem er målgruppen?

Denne rapporten er først og fremst ment som en veiledning for videre arbeid med et partipolitisk- og organisasjonsuavhengig nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom. Rapporten tar sikte på å gi gode tips og råd til neste Ungdommens nasjonalforsamling. Hovedsakelig er rapporten et innspill til Storting og Regjering i deres videre arbeid med å bidra til at ungdom blir tatt med i demokratiske medbestemmelsesprosesser.

Hva er bakgrunnen for arrangementet?

Barneombudet har jevnlig møter med ungdom og ønsket å kombinere erfaringer herfra inn i en Ungdommens nasjonalforsamling. I tillegg har Barneombudet gjentatte

ganger blitt kontaktet av ungdom som ønsker et nasjonalt organ for medvirkning. Særlige pådrivere for dette har vært Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal, Nordland og Oslo. I tillegg var det ønskelig å demonstrere hvordan Norge kan gjøre en større innsats for å bedre de demokratiske medbestemmelsesprosessene for ungdom i Norge. Dette har også vært etterlyst av barnekomiteen i Geneve.

BURO arrangerer årlig Ungdommens bystyremøte (UBM). Her kommer det stadig saker ungdommene vil fremme for bystyret i Oslo, men som har et statlig forvaltningsnivå. I 2010 tok ungdommene saken i egne hender og fremmet saken om en Ungdommens nasjonalforsamling på UBM. Oslo kommune behandlet saken i mai 2010 og besluttet at ordføreren skal anbefale en utredning om et slikt type medvirkningsorgan for Stortinget.

Etter UBM ble det klart at dersom en Ungdommens nasjonalforsamling skal finne sted, måtte noen ta tak og få ballen til å begynne å rulle. Barneombudet og BURO nedsatte derfor en prosjektgruppe og bestemte seg for å arrangere et pilotprosjekt. Arrangementet skulle vise Storting og Regjering hvordan et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom, fra ungdomsråd i kommuner og fylker, kan organiseres.

Glem ei, du er en ungdom. Glem ei, du er mer enn en ungdom

20.sep.2010 kl.10:21 i Ungdommens nasjonalforsamling

I 1814 møtes bare menn til Riksforsamlingen på Eidsvoll verk. I dag samles ungdom fra hele landet for å diskutere viktige samfunnsområder.

Da Riksforsamlingen fant sted på Eidsvoll i 1814, var det kun menn forttrinnsvis over 25 år som fikk lov til å bestemme og påvirke Grunnloven. Representantene var valgt inn fra litt ulike samfunnslag; byborgere, embetsmenn og selvstendige bønder.

I dag derimot er det meste snudd på hodet. En ny tid er forlengst i gang. Etter en rask presentasjon og applaus, griper dagens unge fatt i dagens samfunnsproblemer. Det tar utgangspunkt i samme plass, nemlig på Eidsvoll. Ungdommens nasjonalforsamling er bredt sammensatt med barn og unge med ulik geografisk tilknytning. Denne gangen har også kvinner og representantene fra nordligere strøk i landet fått mulighet til å medvirke.

Mye er forandret de siste århundrene. Allikevel er drivkraften bak politikken vel så gjeldene i dag som for to hundre år siden. Det er nemlig visjonen om et samfunn der vi er selvstendige og blir hørt. Tilbake på 1800-tallet kjempet vårt folk for selvstendighet. I dag kjemper ungdommen for at samfunnet skal lytte. En av landets største diktere, Henrik Wergeland, formulerte noen ord om om tilværelsen. «Glem ei, du er støv! Glem ei, du er mer enn støv!» Som ung vil jeg rope ut til alle barn og unge med et bestemt budskap: Glem ei, du er en ungdom. Glem ei, du er mer enn en ungdom. Og ingen, absolutt ingen skal få lov til å fortelle oss noe annet! Det er det Ungdommens nasjonalforsamling i bunn og grunn handler om.

Skrevet av Vegard Fiskaa Isebakke (17), 20.09.2010

KAPITTEL 1

En stemningsrapport

Av Brage Berglund (17) og Thea Rugtvedt Eide (17).

Brage Berglund er medlem av Barneombudets eget ungdomspanel. Han og Thea går medielinjen på Elvebakken videregående skole og ble spurt om å skrive en artikkel om Ungdommens nasjonalforsamling.

En nasjonal forsamling av ungdom under 18 år, fra alle landets fylker, har lenge vært et ønske fra ungdommens fylkesting og ungdomsråd i hele landet. Nå har Barneombudet og BURO endelig gått sammen for å arrangere Norges første Ungdommens nasjonalforsamling (UNF). 19-21. september 2010 var to representanter fra nesten alle fylkene i Norge, samlet i Oslo. Målet var å demonstrere for Stortinget at dette var gjennomførbart og i tillegg veldig nyttig. Ungdommene er blitt valgt av fylket sitt på forskjellige måter, men alle med et felles mål om å påvirke og bli hørt.

- Det som er bra med UNF er at ungdom fra hele landet kan være med på å påvirke og bestemme. Mange tror det bare er de i Oslo som kan det, men her viser vi at det er feil, forteller Borghild, delegat fra Nord-Trøndelag.

Mandag var alle ungdommene samlet på Eidsvoll, hvor Norges grunnlov i sin tid ble skapt. Her gjennomførte de en øvelse som kalles påvirkningstorg. Målet for påvirkningstorget var at alle de forskjellige delegatene kunne fremme saker både fra fylket sitt og saker som de kom frem til under arbeidet. Sakene skulle kategoriseres innenfor fem tema. Disse temaene var:

- SKOLE OG UTDANNING
- DEMOKRATI OG LOKALMILJØ
- HELSE OG SOSIAL
- KULTUR OG FRITID
- MILJØ OG SAMFERDSEL
- UTENRIKS OG UTVIKLING

Det klart heteste temaet var skole og utdanning, og det tok ikke mer enn ti minutter før det var et tjuetalls saker oppe på veggen under kategorien skole. Disse sakene handlet blant annet om bedre tilrettelagt undervisning for samiske elever, økt borteboerstipend og høyere kompetansekrav til lærere og vikarer. Det foregikk mye diskusjon og engasjement rundt temaet skole, og ungdommene var virkelig engasjert. Dette er ungdom som lengter etter å bli hørt, lengter etter å påvirke og de er kommet hit med saker de brenner for.

- Akkurat nå poster jeg et sitat på Barneombudets blogg, sier Vegard Fiske (17) som sitter i Barneombudets ungdomspanel og nå har fått i oppgave å blogge fra UNF. - Jeg har brukt det kjente sitatet av Henrik Wergeland "glem ei du er støv, glem ei du er mer enn støv" og forandret det til "glem ei du er ungdom, glem ei du er mer enn ungdom", sier han.

Når påvirkningstorget slutter, er veggene som bare for et par timer siden var helt blanke, fulle av ark med forslag, og kommentarer på gule og rosa post-it lapper. Det er jubel. Det er nå blitt vist hvor mange saker ungdom sitter inne med, og hvor mange nyttige forslag de kan fremme. En viktig del av Norges første UNF er gjennomført.

Etter en omvisning i Eidsvollsbygningen, fotografering i Riksforsamlingssalen og signering av grunnlovskopier, starter en vanskelig prosess. Delegatene kjenner nå på valgets kvaler. De skal kun velge ut noen få saker av alle som ble tatt opp på påvirkningstorget. Ungdommene har kun 6 stemmer hver. De 10 sakene som får flest stemmer

skal til slutt bearbejdes og gjøres så bra som mulig, før de på tirsdag skal presenteres for Stortingspolitikere. Dette er en veldig stemningsfull prosess, ettersom mange av delegatene virkelig brenner for den saken de har kommet med.

De 10 sakene som til slutt blir valgt er:

- Barnebillett
- Borteboerstipend
- Enslige mindreårige asylsøkere
- Organisering av UNF
- Fraværregler
- Førstehjelpsundervisning i skolen
- Kollektivtilbud i distriktene
- Fritidstilbud
- Oljefondet ut av Repsol
- Gratis tannhelse for alle under 25 år

Tirsdag, Litteraturhuset.

Delegatene begynner dagen på Litteraturhuset ved å tegne seg til debatt.

Hver delegat kan stemme på fem saker, og av disse kan de prioritere én sak de anser som viktigst. Hvis de vil ha gjennomslag for saken sin, er det nå de må slå til. Delegatene får komme med en kort appell om saken de brenner for før de skal stemme.

- Ærede nasjonalforsamling. Jeg vil be dere rette dere mot sak A. Det er vanskelig å vite når du er voksen. Når det gjelder alkohol og bilsertifikat er du ikke voksen før du er 18 år. Når det gjelder kjøp av barnebillett regnes du som voksen allerede når du er 16 år. Vi som er under 18 år kan ikke kjøre bil og er derfor mer avhengig av kollektivtransport. Når man er 18 år tjener man også mer. Jeg mener man bør kunne bruke barnebillett i kollektivtransport helt til man blir 18 år. Det tror jeg også vil øke sjansen får at vi vil bruke kollektivtransport når vi blir eldre, sier delegat nummer 17.

Han får raskt en replikk tilbake om at ungdommer på 16-17 år ikke ser på seg selv som barn, snarere som studenter og at det derfor er den billetten man burde kjøpe. Likevel er det stor oppslutning om forslaget blant de andre ungdommene.

Deretter blir det høylytt diskusjon når det gjelder stipend og borteboerstipend. Det er veldig tydelig at denne saken engasjerer.

- borteboerstipend skal dekke utgiftene dine som skyldes at du ikke bor hjemme som for eksempel å dekke ekstra utgifter til mat og ikke klær. Har ikke foreldrene dine økonomi til å dekke utgifter kan man også søke om grunnstipend, sier en delegat fra Trondheim.

- Borteboerstipendet skal dekke de elementære behovene som klær, mat og strøm. Det er urimelig å jobbe masse utenom skolen for å skaffe penger som skal dekke disse behovene, sier en annen.

Noen synes det er merkelig at stipendordningen skal baseres på den enkeltes foreldre, i og med at det i tillegg til å være stor forskjell på hva de tjener, også er stor forskjell på hva de velger å bidra med når barna flytter ut. Konklusjonen er at de mener stipendet er for lavt, og diskusjonen går ut på hva det bør være.

Når det gjelder spørsmålet om kollektivtransport er det tydelig at ungdommene har ulike synspunkter ut ifra hvilket fylke de kommer fra. Noen mener kollektivtilbudet må baseres på nøye gransking av hvert fylkes behov, mens en annen mener man må komme opp med en nasjonal prisordning som skal medføre at alle billetter har lik pris på landsbasis.

Etter at alle sakene er nøye diskutert, er det tid for å stemme frem de fem sakene som UNF vil bringe frem til politikerne senere på dagen. Etter votering og et kvarters pause blir de **fem endelige sakene** oppest:

Sak 1: Obligatorisk førstehjelpsundervisning i skolen.

Sak 2: Nye regler for fravær.

Sak 3: Organisering av ungdommenes innflytelsesorgan på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå.

Sak 4: Bedre kollektivtilbud i hele landet.

Sak 5: Heving av aldersgrense for kjøp av barnebillett.

Videre er det tid for å presentere sakene for de seks politikerne som har kommet. Det er representanter fra SV, AP, Høyre, Venstre, KRF og SP som sammen med ungdommene skal diskutere de fem sakene de har kommet frem til. Stortingsrepresentantene gav ungdommen mye skryt.

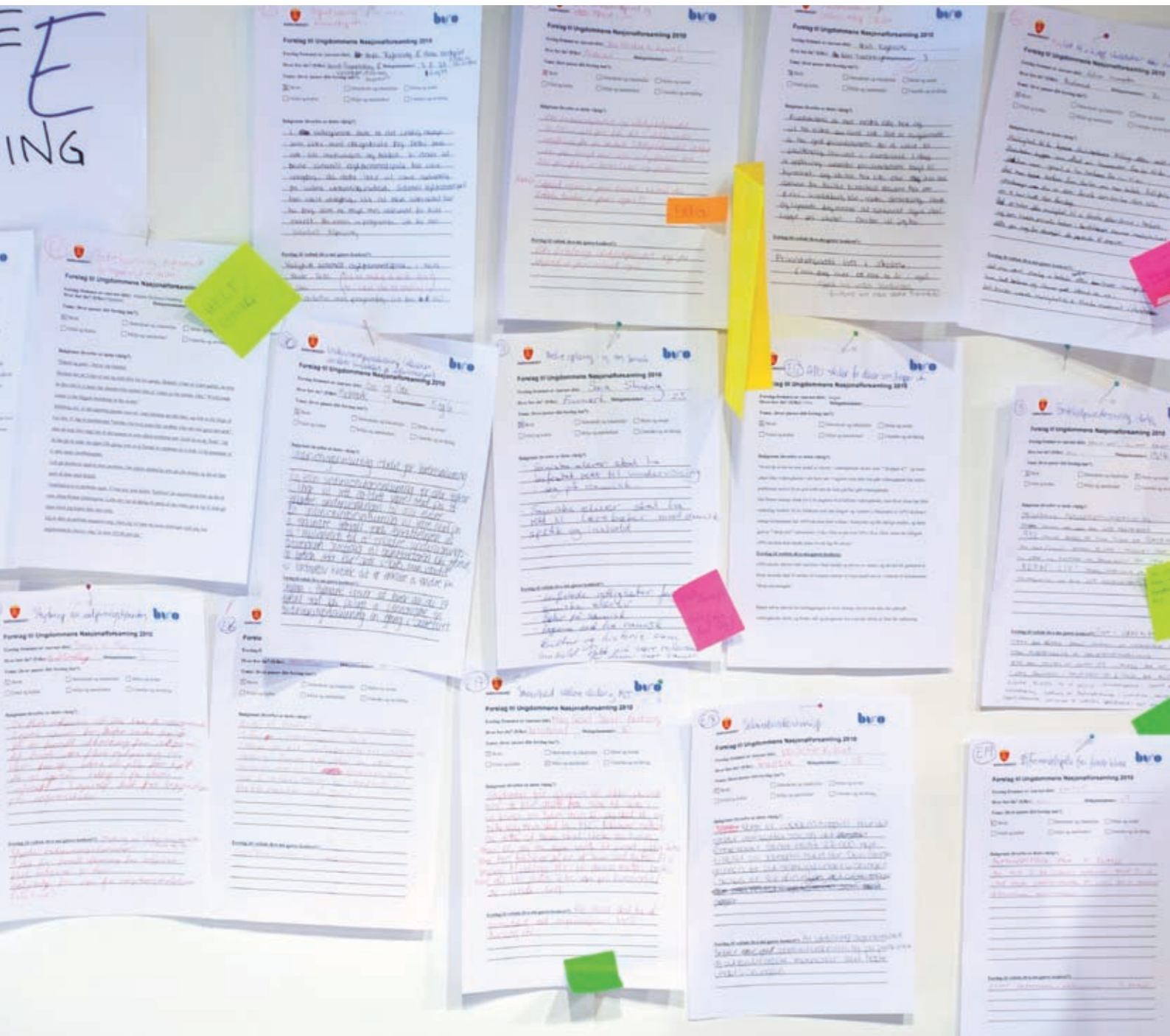

Humørfyllt gangmøte på Eidsvoll: Julianne; Oslo, Borghild; Nord-Trøndelag, Emilie; Oslo og Mari; Sør-Trøndelag

- Dere skriver forslag som er klare til å leveres til Stortinget, utbryter en av politikerne. Salen fylles av smilende ansikter. Samtlige politikere lovte å gjøre hva de kunne for å kjempe for flere av sakene UNF har kommet med. Etter tre dagers intenst arbeid nærmer det seg slutten for ungdommens første nasjonalsamling. Som vedtatt blant de fem prioriterte sakene, velges det ut representanter som skal starte opp Nasjonalt ungdomspanels virksomhet,

og sikre at det i framtiden vil være et medvirkningsorgan for ungdom på nasjonalt plan. Avslutningsvis samler alle delegatene seg og sørger for en avslutning verdig Norgeshistoriens første UNF. Som det runget på Eidsvoll i 1814 stiger det fra forsamlingen:

"Evig og tro til Dovre faller."

KAPITTEL 2

Forberedelser

Etter Ungdommens bystyremøte i Oslo satte BURO og Barneombudet seg ned for å diskutere om det ville være mulig å arrangere Ungdommens nasjonalforsamling. En prosjektgruppe ble etablert, bestående av en person fra BURO og to fra Barneombudet. Sammen bestemte vi oss for å gjøre et forsøk, og tok kontakt med fylkene rundt om i landet.

September ble valgt til arrangementsmåned, ettersom vi ønsket å gjøre det i 2010 og samtidig ikke komme i konflikt med høstferie og eksamener. Vi falt ned på søndag til tirsdag for å begrense fravær fra skolen mest mulig. Samtidig ønsket vi å være tilstede i byen tidlig i uken. Dette for at det skulle være større sannsynlighet for å tiltrekke seg politikere, presse og andre interesserte som ofte er utilgjengelige i helgene.

Roller og ansvar

BURO hadde i hovedsak ansvar for metodene, mens Barneombudet stod for kontakt med fylkene, informasjonsarbeid, praktisk tilrettelegging og finansiering. Både BURO og Barneombudet hadde på forhånd kjennskap til at flere fylker var positive til å få til en nasjonalforsamling. Noen fylker hadde allerede fremmet ønske om det. Barneombudet og BURO var fra starten av tydelige på at hvis en Ungdommens nasjonalforsamling skulle gjennomføres måtte fylkene være en viktig medarrangør. Fylkene spilte en viktig rolle i forhold til arrangementet, som pådriver for gjennomføringen og fremdriften i prosjektet og som organisatorer for eget fylke. Som en del av en eventuell videreføring, ville fylkenes eierskap til Ungdommens

nasjonalforsamling være avgjørende. I tillegg var fylkenes engasjement viktig, da verken Barneombudet eller BURO har økonomiske ressurser til å bekoste reise og opphold for deltagerne. Vi satt heller ikke med den direkte kontakten med ungdommene.

Invitasjoner og tilbakemeldinger

Barneombudet og BURO sendte i april 2010 en forespørsel til alle fylker, der vi etterlyste interessen for å sende to ungdommer mellom 13 og 18 år sammen med en ledsager til en samling i september. I tillegg ble det bedt om at fylkene selv betalte reise, kost og losji for oppholdet.

Henvendelsen ble først rettet mot fylket sentralt. Neste henvendelse ble sendt direkte til sekretær eller kontaktperson for medvirkningsorganer i fylkene.

Barneombudet og BURO var inneforstått med at det er store forskjeller på hvordan fylkene arrangerer sine medvirkningsorganer for ungdom. Vi hadde likevel tillit til at fylkene selv skulle velge to ungdommer på best mulig måte. Fylkene ble også tilbudt hjelp til å rekruttere ungdommer hvis det var behov for det.

Minst 10 fylker

BURO og Barneombudet bestemte seg tidlig for å sette et minstekrav på ti fylker for å gjennomføre piloten. Dette er fordi det viktigste i første omgang, var å vise hvordan det lar seg gjøre å samle ungdom nasjonalt. Vi ønsket å høste noen erfaringer for hvordan et Ungdommens nasjonalforsamling kan gjennomføres i fremtiden. 16 av 19 kommuner svarte positivt.

Positive tilbakemeldinger

Tilbakemeldingene var stort sett positive. Gjennomgangstonen fra medvirkningsorganene i fylkene var at dette er noe de trenger og som de ønsker å bidra til.

"Vi ser Ungdommens nasjonalforsamling som et kjempebra utgangspunkt for viktige diskusjoner og som et flott utgangspunkt for å etablere en nasjonal medvirkningsarena for barn og ungdom."

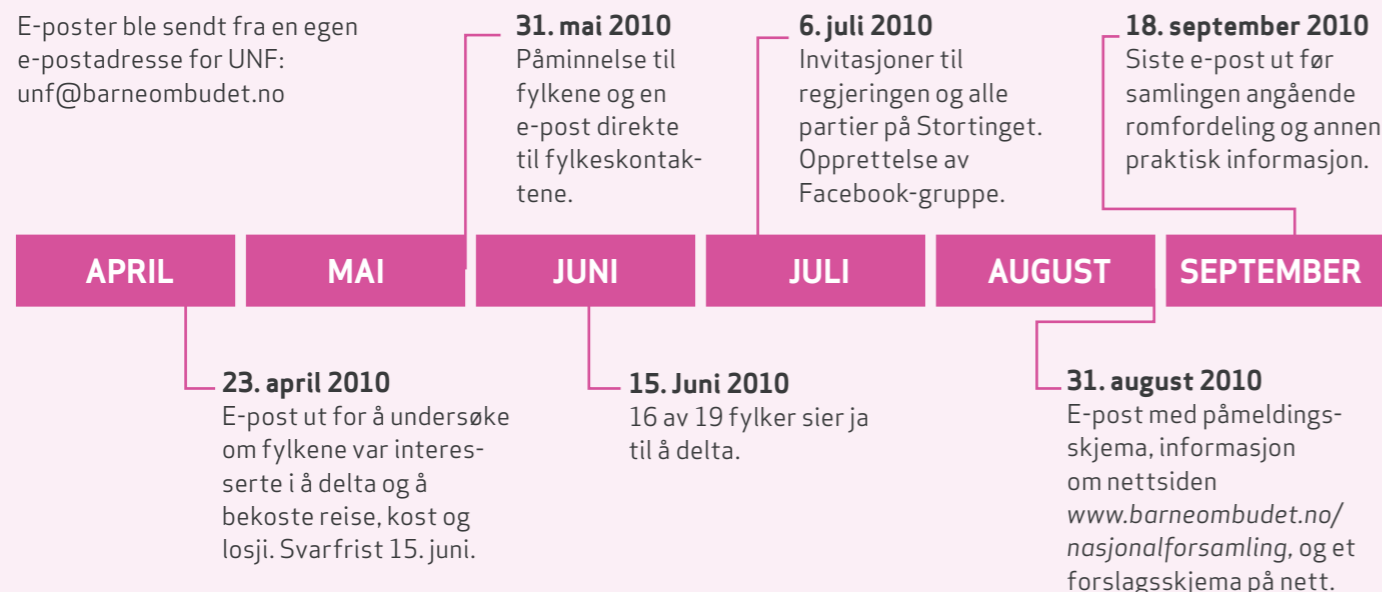
Svar fra fylke

Flere av medvirkningsorganene i fylkene argumenterte imidlertid med at det var behov for å slippe til ungdom over 18 år, og at for mange av fylkene var aldersgrensen på 18 år et problem.

"Da invitasjonen til Ungdommens nasjonal-forsamling kom i posten ble vi glade og tenke at dette var en kjempefin mulighet. Men nå ser det imidlertid ut til at aldersbegrensningen hindrer 90 % av dette utvalget i å kunne dra. Og da synes jeg det er litt dumt at alderen skal hindre oss i å kunne jobbe sammen om samme sak."

Svar fra fylke

E-poster ble sendt fra en egen e-postadresse for UNF: unf@barneombudet.no

Her er en oversikt over fylkene, deres medvirkningsorgan, og ungdommene de sendte.

Navn	Type Organ	Fylke
Una Gjerde (16)	Ungdommens fylkekesting	Sør-Trøndelag
Mari Sivertsen (16)	Ungdommens fylkekesting	Sør-Trøndelag
Heidi Fuglesang (18)	Nord-Trøndelag Barne- og ungdomsråd (NTBUR)	Nord-Trøndelag
Borghild H. Kavli (16)	Nord-Trøndelag Barne- og ungdomsråd (NTBUR)	Nord-Trøndelag
Gea Lutnæs Trøen (17)	Ungdommens fylkekesting	Hedmark
Oda Oldertrøen (17)	Ungdommens fylkekesting	Hedmark
Trym Bårdsen Hustoft (16)	Elevorganisasjonen	Rogaland
Jannike Hovland (17)	Elevorganisasjonen	Rogaland
Remi André Slotterøy (17)	Ungdommens fylkekesting	Nordland
May Sissel Benseng Saue (17)	Ungdommens fylkekesting	Nordland
Janne Katrin Hansen Sævik (16)	Ungdommens fylkekesting	Møre- og Romsdal
Vetle Wang Soleim (17)	Ungdommens fylkekesting	Møre- og Romsdal
Brit Holø (16)	Ungdommens fylkekesting	Oppland
Thomas Fossmo (17)	Ungdommens fylkekesting	Oppland
Anders Kristiansen (17)	Ungdommens fylkekesting	Troms
Marianne Fjeldstad (17)	Ungdommens fylkekesting	Troms
Saia Stuong (17)	Valgt av Ungdomspolitisk utvalg	Finnmark
Ole Martin Jøraholmen (16)	Valgt av Ungdomspolitisk utvalg	Finnmark
Sara Nordbø Pettersen	Vågsbygd videregående skole	Vest-Agder
Caroline Borø (17)	Vågsbygd videregående skole	Vest-Agder
Eirik Christoffer Hamre (17)	Vestfold Fylkesleivråd	Vestfold
Anna Marlene Vestgård (16)	Vestfold Fylkesleivråd	Vestfold
Ida Christine Nordhøy Lippert (16)	Fremtidig medvirkningsorgan	Buskerud
Julie Limseth (18)	Fremtidig medvirkningsorgan	Buskerud
Maria Vatnøy (16)	Ungdommens fylkekesting	Hordaland
Emilie Geist (16)	Sentralt ungdomsråd	Oslo
Julianne Borgen (16)	Sentralt ungdomsråd	Oslo
Haakon Hellum Aabakken (17)	Akershus Barne- og ungdomsråd	Akershus
Haakon Aafedt (17)	Via elev- og lærlingeombudet	Telemark
Ida Kikut (17)	Via elev- og lærlingeombudet	Telemark

Arbeid med saksforslag til Påvirkningstorget

- Vi vil revolusjonere norsk fraværsføring

20.sep.2010 kl.13.40 i Ungdommens nasjonalforsamling

I dag har elever innen videregående opplæring lov til å være borte 10 dager fra skolen grunnet engasjement innen politikk, organisasjoner og veldedighet. I dag føres ikke fravær på vitnemålet. Det vil mange av deltagerne på Ungdommens nasjonalforsamling gjøre noe med!

I 2010 ble fraværskvoten senket fra 14 til 10 dager. Dette er Regjeringens tiltak for å motvirke det høye fraværet i den videregående skolen. I dag føres ikke opp fravær innenfor 10-dagersregelen på vitnemålet. Dette resulterer i at det kun er ordinært fravær i forbindelse med sykdom og skulking som eleven tar med seg på vitnemålet etter endt videregående opplæring.

Et av forslagene under medvirkningstorget på Eidsvoll i dag omhandlet nettopp å få gjort noe med dette.
- Vi ønsker at alt fravær skal føres på vitnemålet, der det blir spesifisert hva som skyldes fraværet. Slik stiller du sterkt når du søker arbeid eller læreplass. Da vet jo arbeidsgiveren at du er engasjert. Ungdommens nasjonalforsamling kan med dette revolusjonere norsk fraværsføring, sier delagatene Eirik Hamre (16) og Julianne Borgen (16).

Samtidig mener de to ungdommene at det må stilles strengere krav til både lærere og elever når det gjelder dokumentasjon. Mange av de unge mener helt klart at eleven må få tydelig dokumentasjon som kan vises frem for lærer og ledelsen ved skolen. Slik fanges "skulkere" opp av systemet. Det er virkelig på tide å bruke riktig medisin på dette problemet. Ordet "revolusjonere" er kanskje litt overdrevet, men slik bør det være. Det er ungdom som er tent og lidenskaplig opptatt av politikk. Det appellerer i alle fall til meg. Hva med de folkevalgte?

Skrevet av Vegard Fiskaa Isebakke (17), 20.09.2010

Prosjektgruppa: Reidar Hjermand; barneombud, Thomas Wigglesworth; Barneombudet, Flemming Roggbif Idsøe; BURO, Camilla Dukefoss; BURO, Sidsel Bjerke Hommersand; Barneombudet

KAPITTEL 3

Organisering og gjennomføring

Ungdommens nasjonalforsamling 2010, foregikk over tre dager. Til sammen var det 30 ungdommer og 14 ledsagere som skulle sove, spise og jobbe sammen fra søndag kveld til tirsdag ettermiddag. Her følger en oversikt over hvordan vi organiserte oss.

Prosjektgruppen har forsøkt å holde kostnadene så lave som mulig for både arrangører og deltagere. Verken Barneombudet eller BURO kunne stå økonomisk ansvarlig for samlingen over eget budsjett, og vi var derfor helt avhengig av eksterne midler. Barneombudet hadde tidligere i 2010 søkt Fritt Ord om støtte til et annet nasjonalt ungdomsprosjekt, og fått tilslag på 250.000,-. Dessverre fikk vi ikke den støtten vi trengte fra andre instanser, men Fritt Ord stilte seg positiv til å omdisponere sine midler til UNF.

I utgangspunktet skulle fylkeskommunene selv betale for reise og oppholdet for sine representanter, men med støtten fra Fritt Ord klarte vi å dekke overnatting og mat. Ut over mat og overnatting til deltagerne, kom det utgifter

til reise mellom møtelokalene, lokaleie og leie av teknisk utstyr. Dessuten kom det små utgifter som det er lett å glemme, slik som blomster eller gaver til bidragsyttere, honorar til foredragsholdere, drosjeregninger og praktiske ting man trenger til møtene. Rapportarbeid, design og trykking tok også en stor del av budsjettet. Vi bestemte tidlig at dette arrangementet skulle få en grundig rapport, som kunne gi god dokumentasjon på prosessen. Den arbeidstiden som har gått med til å arrangere og gjennomføre prosjektet fra Barneombudet og BURO sin side, synes også i budsjettet. Dette er utgifter som de to organisasjonene har lagt inn som egenandel i prosjektet (se budsjett side 22 og regnskap side 24).

Påmelding

Da det ble klart at nok fylker var interesserte i å delta på Ungdommens nasjonalforsamling 2010, opprettet Barneombudet en påmeldingsside på nett. Her ba vi om navn på deltagerne, alder og kontaktdata samt telefonnummer til ledsager. Vi ba også om reiseinformasjon, slik at vi fikk en oversikt over når alle kom til Oslo.

Reise og opphold

Det var fylkene selv som besørget reisen til Oslo for sine deltagere. De bestilte turen selv og sørget for å komme til og fra bo- og møtelokalet. For å gjøre arrangementet billigst mulig for alle parter, valgte vi å bruke Oslo Vandrerhjem Haraldsheim. Her bodde deltagerne på fire- eller tremannsrom. Vi hadde enkelte enmannsrom til disposisjon for noen med særskilte behov. Vi innlosjerte deltagerne på gutte-, jente- eller ledsagerrom. For å kunne gjøre en god romfordeling, var det viktig å få oversikten over deltagerne i god tid før arrangementet.

Måltider

Her var det snakk om middag søndag og mandag, lunsj mandag og tirsdag. Frokost inngikk i overnattingen. Siden møtene ofte var te til langt ut på kvelden, var det også nødvendig å tenke på kveldsmat begge dagene. Av både økonomiske og praktiske grunner, ble middag bestilt og spist på Haraldsheim. Lunsj ble holdt på Eidsvoll og på Litteraturhuset, og pizza ble bestilt til kveldsmat. Her brukte vi påmeldingsskjemaet vårt for å få en oversikt over ulike matallergier og andre særskilte behov.

Med lange møtedager var det også viktig å tenke på nok drikke og kaffe/te og eventuelt frukt i løpet av dagen.

Praktisk til møtet

Lokalet er viktig. Hvordan skal det brukes og hvor mange har det plass til. Det er viktig å tenke på oppsett av bord og stoler på forhånd, og å finne ut av hva slags møte man skal ha. Skal det være en paneldebatt med talerstol, eller diskusjoner rundt småbord eller kanskje begge deler? Gjennom våre tre dager, var vår hovedbase Haraldsheim. Her hadde vi et eget møtelokale til disposisjon, samt at vi fikk låne et lite rom ekstra når vi trengte det. Ganger og TV-stue ble

ellers flittig brukt til små arbeidsmøter. På Eidsvoll fikk vi tilgang på hele Wergelands hus, og tok i bruk både "Kafé Standpunkt" og utstillingslokalene. Hovedarbeidet foregikk inne i konferansesalen, med småbord og oppslag på veggene, der alle sakene ble presentert. Siste dag på Litteraturhuset hadde vi oppsett av småbord til kafé-dialog, samt både talerstol for debatt og votering, og oppsett til paneldiskusjon med politikere.

Utstyr for de tre dagene:

- PC med oppkobling til projektor og lerret
- ekstra pc-er til referatskriving og annet arbeid underveis
- nettoppkobling eller trådløst nettverk
- printer og/eller kopimaskin
- post-it lapper, penner og papir
- seks store plakater til forslag til saker på påvirkningstorget

Ledsagere

Selv om de fleste av ungdommene nærmet seg 18 år, så vi det som nødvendig at alle deltagere hadde med seg en ledsager. De fungerte som kontaktperson for oss som arrangører i forkant, og var reiseledere for sine ungdommer og tilrettela det praktiske fra fylket sin side. Flere ble også aktivt brukt på påvirkningstorget og ellers i arbeidet underveis. For at ledsagerne også skulle få litt faglig påfyll, arrangerte vi et foredrag om barn og unges rettigheter holdt av en rådgiver fra Barneombudet sammen med barneombud Reidar Hjermann.

Sosialt samvær

Målet for Ungdommens nasjonalforsamling var å komme fram til fem felles saker å fronte overfor politikere. Sosialt samvær og det å bli kjent på tvers av fylkesgrensene var også viktig. I forkant av nasjonalforsamlingen spilte prosjektgruppen inn et ønske til alle fylkene om å ta ansvar for en kveldssamling. Nord-Trøndelag og Oslo tok utfordringen, og hadde ansvar for underholdning hver sin kveld. Ønsket om en Ungdommens nasjonalforsamling kom fra Ungdommens bystyremøte i Oslo (UBM) i februar 2010.

En mottagelse hos Oslos ordfører var da en naturlig forlengelse av dette. Ordfører Fabian Stang ønsket "velkommen til Oslo".

Dokumentasjon og etterarbeid

Vi valgte å ha med oss en ung blogger gjennom alle de tre dagene. Han blogget om stort og smått som skjedde i prosessen. Alt ble publisert direkte, slik at flere kunne følge oss på nettet underveis. Dessuten fikk vi med oss to artikkelsskribere, som fikk i oppgave å skrive mer utyllende om hele samlingen. Vi hadde referenter ved alle debatter og diskusjoner. På denne måten dekket vi skriftlig mye av det som skjedde der og da.

En profesjonell fotograf fulgte oss under samlingen, og et ungt videoteam gjorde intervjuer underveis. På denne måten fikk vi god dokumentasjon i både bilder og ord, og muligheten til å lage en godt illustrert rapport. Vi hadde et lite film- og intervjueteam med oss hele veien, og en bakomfilm er tilgjengelig hos Barneombudet og BURO.

Mani, ledsager fra Oslo

BUDSJETT UNGDOMMENS NASJONALFORSAMLING	
Informasjon og rapportering	
Fotograf 3 dager	37.500
Rapport (design og trykk)	80.000
Foredrag og honorar	10.000
Tilrettelegging film (musikk, teknisk + +)	10.000
Opphold	
Middag Haraldsheim søndag (55 pers à 110,-)	6.050
Middag Oslo mandag (55 pers à 110,-)	6.050
Transport tur/retur Oslo (snittpris 1500 kr pp, 55 pers)	82.500
Overnatting (55 pers à 550 for 2 netter)	60.500
Transport i Oslo (55 pers à 190 kr)	10.450
Pizza søndag og mandag kveld (ca 65 pers)	13.000
Leie av lokale	3.000
Materiell og gaver:	
Materiell til workshop	5.000
Give-aways (foto)	5.000
Gavekort til medhjelpere	2.000
Tur til Eidsvoll:	
Buss 58 stk tur/retur	7.000
Leie av konferanselokaler Eidsvoll	4.000
Lunsj (rundstykke, kake, mineralvann, kaffe/te 55 pers à 132,-)	7.260
Omvisning (55 pers à 60,-)	3.300
Frukt/kaffe/mineralvann (60 pers à 50,-)	3.000
Beverting arrangører og medhjelpere	1.400
Møte med politikere:	
Leie av Litteraturhuset	9.000
Lunsj/beverting Litteraturhuset (politikere og unge ca 70 stk à 162)	11.340
Kaffe/te/frukt formøte (55 à 100,-)	3.000
Sosiale aktiviteter:	
Diverse sosiale aktiviteter	10.000
Tilrettelegging:	
Rådgiver Barneombudet (25% stilling)	100.000

BUDSJETT UNGDOMMENS NASJONALFORSAMLING	
Overhead Barneombudet	25.000
Rådgiver BURO (25% stilling)	100.000
Overhead BURO	25.000
7 % uforutsette utgifter	44.300
TOTAL	670.793
Egenfinansiering:	
Rådgiver Barneombudet (25% stilling)	-100.000
Overhead Barneombudet	-25.000
Rådgiver BURO (25% stilling)	-100.000
Overhead BURO	-25.000
Fylkeskommuner	-172.825
Finansieringsbehov	247.968
Søknad om finansiering:	
Fritt Ord (Bevilget)	250.000
rest	2.033

Oppstartsmøte i Wergelandshus på Eidsvoll

REGNSKAP UNGDOMMENS NASJONALFORSAMLING 2010	
Kontorutgifter	5.087,45
Rekvisita	1.505,50
Reiser/diett etc.	19.027,00
Beverting	16.946,80
Blomster, gaver og lignende	2.690,00
Møter	82.396,25
Informasjonsmateriell	52.225,00
Trykking kortrapport	7.688,00
Barneombudets prosjektinntekter	- 250.000,00
Gjennomgangskonti	0,00
Sum	-62.434,00

*Utvikling og trykk av denne rapporten er ikke med i regnskapet. Posten her er estimert til 95.000,-

* Utlegg til UNF sitt første møte, er lagt inn under poster i dette regnskapet.

Reidar barneombud, Vetle; Møre og Romsdal, Haakon; Akershus i samtale med Ordfører Fabian Stang på mottagelse i Oslo Rådhus.

Metode og gjennomføring

Metodene ble introdusert for delegater og ledsagere før de kom til samlingen i Oslo, og de ble oppfordret til å forberede seg både på saker og bruk av metodene.

Under selve gjennomføringen bidro BURO med en ekstra tilrettelegger i tillegg til de tre i prosjektgruppa fra BURO og Barneombudet. I tillegg bidro også elev- og lærlingombud og fem frivillige ungdommer, knyttet til BURO og Barneombudet.

I invitasjonen fikk alle deltagerne og ledsagerne tilsendt:

- DAGSORDEN
- MØTEREGLER
- INFORMASJON OM METODENE
- LISTE OVER FORMELLE ORD OG UTTRYKK SOM GJERNE ER LITT VANSKELIGE Å FORSTÅ.

Dag 1: Konstituering av møtet

Allerede første dag, konstituerte møtet seg. Elev- og lærlingombudet i Oslo var invitert til å presentere forslag til møteregler, og fungere som bisitter under samlingen. Han ga en introduksjon av foreslåtte møteregler. Han ble spurt fordi han har lang og god erfaring med møteledelse. Møtereglene var en forenklet versjon av de Ungdommens bystyremøte (UBM) i Oslo benyttet seg av samme år, og redaksjonelle endringer ble gjort for at de skulle være så lett tilgjengelige som mulig – også for de med mindre politisk eller organisatorisk erfaring. Dessuten deltok alle i et tale- og debattteknisk kurs.

Det sosiale i konstitueringen

Det sosiale siktemålet til en konstitueringsprosess er todelt. For det første er det ønskelig å gi alle deltakerne samme grunnlag ved å forklare reglene og tankene bak. Man unngår en situasjon der reglene "eies" av en liten klikk med spesielt innvidde. Ved å holde konstitueringen helt åpen for alle innspill, kommuniserer man tydelig at alles mening om møtet er like mye verd. For det andre var

ønsket å kommunisere til deltakerne hvilken rolle som ble forventet av dem; altså en rolle som en aktiv, ansvarlig og sentral møtedeltaker.

Å legge frem helheten i regler og møteverv og samtidig forvente at deltakerne skal være i stand til å ta stilling til dem, bekrefter deltakerne som sentrale møteaktører. Lærdommen blir en helt annen dersom "de voksne" kommer til møtet med ferdige regler og trumfer disse kjapt gjennom på bakgrunn av en holdning om at "ungdom ikke bryr seg om slikt".

Det pedagogiske i konstitueringen

Det andre målet for konstitueringen er pedagogisk. Det var et ønske å bruke denne prosessen til å lære opp deltakerne i hvordan slike prosesser foregår. Dermed har "ferskinger" litt mer erfaring når man gir seg i kast med debatter og voteringer om reelle stridssaker. Med dette i bakhodet skal man ikke være redd for litt debatt og voteringer allerede i konstitueringen. Det gjør terskelen lavere for å ta ordet når selve sakene kommer på bordet.

En tumleplass for de erfarne?

Konstitueringen blir ofte en tumleplass for ungdom som har mye erfaring med møter fra før, noe som også til tider viste seg på UNF. Erfarne personer med fartstid fra organisasjoner tok oftest ordet og foreslo endringer på møtereglene. Erfaring tilsier at de etablerte organisasjonsungdommene forsøker å gjøre møter lik det de selv er vant til. Blant ungdomsorganisasjonene finnes det mange ulike møtekulturer. Det ble viktig for møteledelsen å sørge for at konstitueringen ikke utartet seg til en "kveruleringsfest" for spesielt innvidde. Det ble til tider nødvendig å sette tydelige grenser fra ordstyrerbordet, for å unngå at budskapet til nybegynnerne ble passiviserende og direkte feil.

Streng regulering eller fri flyt?

En god løsning for å unngå at noen enkeltdeltagere hevder seg selv eller fremme egne interesser spesielt, er å ha tydelige møteledere som kjenner til fordeler og ulemper ved de foreslåtte møtereglene. Da kan de argumentere

Maria; Hordaland

godt for disse allerede ved gjennomgangen. Samtidig er det en viktig balanse å få deltakerne på møtet til å slippe til, og gjøre de nødvendige endringer som passer denne forsamlingen best mulig. Ordstyrerne under konstitueringen av UNF måtte være strenge overfor enkelte debattinnlegg, men det oppleves generelt som at flertallet av deltakerne reagerte positivt på dette.

Dag 2: Saksarbeid Påvirkningstorg

På Ungdommens nasjonalforsamling, ble det lagt til rette for at alle som deltok, skulle få sagt sin mening og få anledning til å bli hørt. For at det skulle være så lav terskel som mulig, og for å få frem så mange meninger, brukte vi i idémyndringsfasen metoden påvirkningstorg.

HVA ER EN KONSTITUERING?

En konstituering er den formelle prosessen der møtet etablerer seg selv. Det betyr at møtets deltagere anerkjenner hverandre som legitime deltakere, det blir fordelt roller og midlertidige møteverv som ordstyrer, referenter og tellekorps. Det blir også bestemt hvilke regler som skal gjelde for møtet. For å sette rammene så fort som mulig, var det ønskelig å konstituere Ungdommens nasjonalforsamling raskt. Dette skjedde allerede første dag. Forsamlingen godkjente innkalling, vedtok møteregler og valgte møteledere.

Mari; Sør-Trøndelag og Anne Marlene; Vestfold i aksjon ved påvirkningstorget

Påvirkningstorget ble innledet med en plenumsåpning og en beskrivelse av hva som skulle skje. Deretter var det opp til deltakerne å velge hvilke punkter de ønsket å delta på.

Seks tema

På Ungdommens nasjonalforsamling var det seks hovedposter med disse temaene:

- SKOLE OG UTDANNING
- DEMOKRATI OG LOKALMILJØ
- HELSE OG SOSIAL
- FRITID OG KULTUR
- MILJØ OG SAMFERDSEL
- UTENRIKS OG UTVIKLING

Hvert punkt ble organisert som et torgpunkt, slik at det skulle være enkelt for deltakerne å se hvilke saker som ble diskutert hvor.

Forslag og argumenter

Deltakerne kom med saker, forslag og argumenter. Først fremmet man forslag, som ble hengt opp på store plakater på stasjonene. Deretter kunne alle komme med tilbakemelding på forslagene. Dette ble gjort ved å skrive på post-it-lapper som ble hengt opp på saken. Det var ikke noe krav om at deltakerne hang opp post-it-lapper, men de aller fleste benyttet seg av denne metoden. Noen skrev kommentarer direkte på arket med en tusj av annen farge. Dette ble gjort for å gjøre det enklere for nye deltakere som kommer innom punktet å se hva andre mente før dem.

Nye problemstillinger

Dersom noen ønsket å lage nye tema med problemstillinger som ikke var med fra før, ble det åpnet for det ved å gjøre ark og saksdokumenter tilgjengelige.

Valg av påvirkningsstrategi

Delegatene kunne bevege seg rundt på de forskjellige punktene akkurat som de selv ønsket. Man kunne velge om man ville jobbe hardt for en sak, "henge rundt" og påvirke eller lobbyere for å få gjennomslag for akkurat sitt synspunkt, eller man kunne velge å gå rundt og bidra med

PÅVIRKNINGSTORG:

Konseptet

Påvirkningstorg som arbeidsform ligner på gruppearbeid. Forskjellene er at hver enkelt deltaker selv bestemmer hvilken eller hvilke grupper en ønsker å være på, og hvor lenge en ønsker å være på hver gruppe.

Hvorfor?

Hensikten var å ha et alternativ til monolog fra talerstolen, som da heller ble "dialog på et torg". Arbeidsformen bidro til at deltakerne fikk reell mulighet til å påvirke de sakene de selv ville. Deltakerne diskuterte de viktigste sakene foreslått av dem selv og andre på en uformell måte.

Lavere terskel for deltakelse

På "torget" foregikk flere parallelle debatter samtidig, slik at flere var med og fikk sagt sin mening. Det ble også lagt til rette for at de delegatene som var usikre på å ta ordet i plenum, senere skulle få mot til å ta ordet. Arenaen var samtidig en anledning til å stille oppklarende spørsmål eller løse opp i uklarheter før større plenumsdiskusjoner.

En ledsager på hver stasjon

Det sto en eller to ledsagere på hver post. Disse Torgvertene hadde ansvar for å hjelpe de besøkende på torget, til å finne relevant informasjon. De skulle også samle tråder fra diskusjoner som hadde vært på denne posten tidligere og presentere denne eller disse for nye besøkende på posten. En viktig rolle torgvertene også bisto med, var å hjelpe deltagerne som hadde behov for å få finne gode formuleringer som passet til riktig forvaltningsnivå. I tillegg arbeidet de mye med å koble ulike forslag og forslagsstillere med hverandre, for å se om to saker som lignet hverandre ble styrket eller svekket ved å bli kombinert.

synspunkter og vinklinger på flere eller alle postene. Dette var opp til den enkelte deltaker, og de fleste gjorde litt av begge deler. Enkelte skrev ned sine saker, var fornøyd med det og forlot rommet, mens andre igjen holdt på sin sak, lobbyerte og sto på for å få gjennomslag – med ulikt hell.

Samle støtte og påvirk!

Deltakerne var som nevnt forberedt på metoden gjennom informasjon de mottok på forhånd. De fikk en introduksjon i gode strategier for å mobilisere støtte til sin sak, og de fikk tips til hvordan man kan være med på å påvirke. Ingenting blir avgjort på påvirkningstorget, men det er her man har muligheten til å påvirke alle forslagene og det som kommer til å bli bestemt.

Utvelgelse av 10 saker

Etter idémyldringsprosessen skulle en jobbe seg frem til ti saker som skulle realitetsbehandles i løpet av kvelden. En realitetsbehandling er å utdype saken, ved å finne fakta, formuleringer og løsninger som viser at akkurat denne saken er verdt å satse videre på. Alle de 45 innkomne sakene fikk et navn og nummer. Alle deltakerne fikk et ark hver med oversikt over sakenes nummer og navn, hvor de skulle gi en stemme til maks seks saker ved å krysse av i en egen kolonne. En problemstilling deltakerne tok stilling til før man gikk til stemmeurnene, var om det skulle være lov å plassere alle sine stemmer på en sak. Ved avstemning vant ikke dette forslaget frem. Noen valgte å bruke alle sine stemmer på forskjellige punkter, mens andre valgte å stemme på kun en eller to saker, og bevisst ikke bruke alle stemmene sine. Da opptellingen av stemmene var klar, viste det seg at det var tre saker som hadde like mange stemmer. Dette førte til at det var 11 saker man i realiteten stemte frem som like viktige. Forsamlingen ønsket derimot ikke å ha mer enn ti saker til realitetsbehandling, og ble enige om å votere over de tre sakene alene. Etter denne runden var det ti saker som var klare for en realitetsbehandling samme ettermiddag og kveld.

Realitetsbehandling

De ti sakene som ble stemt frem som de viktigste, ble det i løpet av mandag kveld arbeidet videre med. Delegationene arbeidet i grupper med å forberede de sakene som de selv ønsket å fokusere på. De delte seg selv inn i ti grupper og hadde mulighet til å få hjelp til saksoppbygging, struktur og å finne god informasjon og riktig forvaltningsnivå. Delegationene arbeidet med realitetsbehandlingen i ca to timer. Deretter ble papirene skrevet ut og gjort tilgjengelig for alle delegatene. De hadde anledning til å bruke resten av kvelden og morgenen dagen etter til å sette seg godt inn i de ti sakene. Delegationene brukte denne tiden til å mobilisere rundt sine saker, bygge allianser og lobbyere. Dette førte til at debatten dagen etter gikk godt og var saklig og spisset.

Det applauderes etter votering. Haakon, Telemark, Mari Sivertsen; Sør-Trøndelag og Emilie; Oslo

Dag 3: Votering og dialog

Delegationene møtte på Litteraturhuset til votering tirsdag morgen. Møteregele satt rammene for forsamlingen, og delegatene benyttet seg av anledningen til å presentere sin sak, komme med saksopplysninger og for- og motargumenter. Etter en presentasjon av alle sakene, ble det åpnet for diskusjon. Deretter gikk man til votering. Dette ble gjort skriftlig, og man kunne prioritere én sak som den viktigste. Dersom det sto likt mellom to eller flere saker, ville man dermed, etter prioriteringsmetoden, likevel stå igjen med den saken flest hadde prioritert som viktigst på topp.

Politikerdialog

Da sakene var votert frem, kom seks politikere fra Stortinget og Oslo kommune, for å lytte og diskutere sakene ungdommene hadde kommet frem til. Politikerne møtte uforberedt, og uttrykte selv at de til tider var litt

ukomfortable med denne uregisserte setningen. Dette var nytt for samtlige. Dialogmøtet ble organisert slik at man hadde fem bord, en sak per bord og en eller to politikere ved hvert bord. Ungdommene presenterte sakene for hvert bord og alle byttet hvert femte minutt – etter instruksjon fra talerstolen.

Det var altså fem saker fordelt på fem bord med fem minutter på hver sak. Et stramt program, men både ungdommene og politikerne mestret intensiteten godt. Etter endt dialogkonferanse, satte politikerne seg på podiet og presenterte sine refleksjoner omkring det de nettopp hadde fått høre. Samtlige politikere understreket betydningen av å treffe ungdom på denne måten. De ga uttrykk for å bli inspirert og var helt tydelige på at det er behov for et medvirkningsorgan for ungdom på nasjonalt nivå.

Nasjonalt ungdomspanel

Den ene av de fem sakene UNF stemte frem som prioritert, var at det må fortsette å være en årlig Ungdommens nasjonalforsamling og at det mellom hvert "årsmøte" skal være et styre som arbeider med oppfølgingen av sakene fra UNF. Dette styret ble valgt til å hete Nasjonalt ungdomspanel (NUP). Etter Ungdommens nasjonalforsamling var ferdig, diskuterte delegatene spontant hvordan de selv ønsket at disse to organene skulle se ut og arbeide.

I forbindelse med denne seansen vedtok UNF å gjeninnsette ordstyrerne, ha valgtaler for leder og medlemmer. To personer stilte til valg og det ble bestemt at hemmelig valg var det mest riktige. Tellekorpset ble gjeninnsatt og **Vetle Wang Soleim** ble valgt til leder av NUP. Deretter valgte forsamlingen seks representanter fra forsamlingen til å sitte i interimsstyret Nasjonalt ungdomspanel frem til neste ungdommens nasjonalforsamling.

LEDSAGERNES ROLLE

Arrangørene la opp til at ledsagerne skulle veilede og delta aktivt alle tre dagene. Det var en samling for ledsagerne begge kveldene, mens delegatene var opptatt med annet arbeid. Den første dagen brukte vi på å forberede deres innsats på påvirkningstorget og nesten alle ønsket en aktiv rolle på et torgpunkt. Den andre dagen gjorde vi en kort oppsummering og evaluering, samtidig som det ble diskutert behovet for et slikt medvirkningsorgan og hvordan det kan driftes videre etter UNF.

- Det gjør vondt i sjela

I 1814 møtes bare menn til Riksforsamlingen på Eidsvoll verk.
I dag samles ungdom fra hele landet for å diskutere viktige samfunnsområder.

20.sep.2010 kl.21:19 i Ungdommens nasjonalforsamling

På tide med handling: Ida Sofie Kikut (17), Anna MJ Vestgård (16) og Saia Stueng (17) vil at Oljefondet skal trekke seg ut av Repsol.

Oljefondet - Statens pensjonsfond -utland - eier i følge Regnskogsfondet aksjer i et selskap som driver med ting som skader regnskogen og urbefolkningen som bor der. Det vil ikke disse tre jentene akseptere.

Fokuset på miljøvern er uten tvil økende internasjonalt. At økte utslipp av karbondioksid i atmosfæren fører til alvorlige problemer på kloden, er det få som ikke vil innse. Allikevel finnes det aktører i samfunnet som setter penger foran miljøhensyn. I følge Regnskogsfondet har Oljefondet investert penger i et selskap som skader regnskogen.

-Selskapet Repsol er med på å skade regnskogen og den urbefolkningen som bor der. Oljefondets etikkråd mener at dette ikke stemmer, mens Regnskogsfondet mener det de gjør påvirker naturen i stor grad. Derfor foreslår vi at Oljefondet skal trekke seg ut av Repsol, sier de tre jentene som jobber sammen på gruppe. Det er Ida Sofie Kikut (17), Anna MJ Vestgård (16) og Saia Stueng (17).

Omregnet i kroner og ører, utgjør aksjene kr. 1000 per innbygger i landet. Det er da ikke vanskelig å forstå at Norge med sine 4,7 millioner innbyggere, har puttet masse penger inn i dette selskapet.

-Tenk på dyre-og plantelivet som lider under dette selskapet! Det gjør vondt i sjela. Hvorfor skal Norge støtte dette, er noen av tankene som kommer fra jentene.

Det er ingen ting som skulle tilsi at Norge ikke burde stå fremst i rekken når det kommer til miljøspørsmål. Derfor er det problematisk at vårt svarte gull bidrar til å skape enda flere problemer for de svakeste. Makt-haverne burde kanskje gå noen runder til- både på utsiden og innsiden av seg selv - før de er sikre på at pengene burde forbli i selskapet. Kravet fra jentene er at Oljefondet skal slutte å investere penger i Repsol.

Skrevet av Vegard Fiskaa Isebakke (17), 20.09.2010

KAPITTEL 4

Tilbakemeldinger

Da Ungdommens nasjonalforsamling var avsluttet, sendte vi et elektronisk tilbakemeldingsskjema til ledsagerne og delegatene. Vi fikk 26 svar. 21 av svarene kom fra delegatene og fem fra ledsagere. Her vil vi presentere de viktigste utdragene fra tilbakemeldingene.

”Hvordan foregikk utvelgelsen i ditt fylke?”

Det var store forskjeller på hvordan delegatene ble valgt i sine respektive fylker. Noen hentet automatisk delegater fra fylkesutvalg. I fylker som ikke har et medvirkningsorgan for ungdom har det vært mer tilfeldig.

Noen tilbakemeldinger sier at delegatene selv meldte sin interesse, enkelte hadde loddtrekning internt i fylkesrådet, mens andre svarte på en utlysning på fylkeskommunens nettsider. En delegat sier at de ble ”oppfordret til å beskrive seg selv, sine interesser, hvorfor de ville delta og hva de mente var viktige saker. Ungdomspolitisk utvalg behandlet søknadene og valgte de to delegatene blant søkerne”.

Alder var et tema i flere av tilbakemeldingene og dette blir også nevnt under utvelgelsesdelen. Vår invitasjon la naturlige begrensninger for påmeldingsmulighetene til fylkene, og dette skapte en del diskusjon. Enkelte fylker melder om at de hadde få representanter i den aktuelle aldersgruppen.

*”Bare 2 var 18 år eller under 18 år.
Det sa seg selv at vi to skulle dra.”*

”Hvem representerte du?”

Vi hadde på forhånd gitt fylkene ansvar for å finne de som skulle representere ungdommer i sitt fylke. På direkte spørsmål om hvem ungdommene opplevde at de representerte, viste det seg at flertallet følte at de representerte

ungdommer i fylket. Andelen som svarte at de representerte seg selv er også høyt. Eleveråd og ungdomsråd er også høyt oppe. Ingen mener de ikke representerer noen. Det er dog vanskelig å tolke tilbakemeldingene i forhold til representasjon, da flere har valgt flere svaralternativ. Ut over å si at de fleste opplevde å være representanter for en eller flere grupper ungdommer, i tillegg til seg selv, skal vi være forsiktige med å si noe bastant her. Vi vil allikevel reflektere over representativiteten i våre avsluttende kommentarer.

”Jeg synes samlingen ble utført på en flott og lærerik måte. Ungdommen stod helt i sentrum både når det gjaldt sakene og ansvar.”

”Var det lett å fremme en sak?”

Ingen melder om at det var veldig vanskelig å fremme en sak. De aller fleste melder om at det var enkelt eller veldig enkelt å fremme en sak. Dette mener vi henger sammen med åpenheten i påvirkningstorget som metode. Temaene ble kort presentert. Det var også hele tiden voksne tilretteleggere tilgjengelig for å bistå delegatene i både spissing av budskap og sak, samt for å finne riktig forvaltningsnivå. Vi mener det er helt avgjørende å ufarliggjøre temaene gjennom å skape rom for å stille alle typer spørsmål og vise at man ikke trenger å være ekspert. Noen tilbakemeldinger peker på at man gjerne skulle hatt litt bedre tid til å sette seg inn i sakene etter at strek var satt for forslag. I tillegg ytrer delegatene ønske om en mulighet til å sette seg bedre inn i sakene. Dette ser vi som

arrangører at man med fordel kan få plass til i programmet. Det er viktig å styre denne prosessen klart, slik at de som ikke har andre interesser enn i sin egen sak, ikke blir et forstyrrende element for hele forsamlingen.

Gjennomslag for saker

I tilbakemeldingsskjemaet ble delegatene spurt om de fikk gjennomslag for saker. 62 % av delegatene opplever at de har fått gjennomslag for en sak, og 19 % melder om at de ikke fikk gjennomslag for en sak. Dette mener vi betyr at de aller fleste opplever å ha et eierskap til de fem sakene som til slutt ble prioritert som de viktigste. Vi mener også at metodene som ble brukt kan forstås som godt inkluderende og inspirerende for å skape dynamikk i fremming av saker. Metodene skaper også eierskap til saker som man ikke nødvendigvis selv fremmer, men som man likevel støtter og opplever som viktige for dem man selv representerer.

”Eg hadde store forventningar når eg fekk høyre om UNF. Men det gjekk over alle mine forventningar. Dette var noko spesielt og heilt SUPERT!”

Konstitueringsprosessen

Når man konstituerer et møte, setter man de formelle rammene. Dette er presentert og diskutert tidligere i rapporten. Vi ser av grafen på side 37 at nesten alle melder om at det er en nyttig prosess. Vi forstår det som at prosessen var både inkluderende og god. Det er likevel nødvendig å fremheve en del tilbakemeldinger som går på litt lite strukturert ordstyrerbord og at enkelte føler seg skåret av i sine innlegg. Noen melder tilbake at det ikke var nok rom for å diskutere sakene på tredje dag av samlingen.

”Strengere ordstyring hadde vært fint til tider.”

Konkretisering av saker og utvelgelsen

Samtlige er enige i at det var godt å arbeide med realitetsbehandlingen. Vi mener dette bunner i at de ti sakene forsamlingen ble enige om, var noe alle til stede

kunne stå samlet om. Deltakerne ble gitt frie tøyler til å velge hvilken sak de ville arbeide videre med, før man brukte resten av kvelden til å lese, forstå og mobilisere i forhold til de sakene de selv mente var viktigst. Tale- og debatteknikkurset delegatene hadde første dag rangeres også som nyttig av deltagerne. Dette setter vi i sammenheng med at delegatene fikk en økt forståelse for hvordan man formulerer seg i et saksframlegg, og at det har betydning for hvordan man kan overbevise andre. Samtidig har det vært nyttig for hvordan man presenterer, mobiliserer og voterer.

Ledsagernes tilbakemeldinger

Erfaringene fra UNF viser at det går an å samle ungdom på denne måten. Det man må se nærmere på er hvordan utvelgelsen foregår i fylkene og hvilken forståelse den enkelte har av sin rolle som representant. I tillegg må man ta et valg i forhold til hvilken aldersgruppe man skal inkludere og være tydelige i invitasjonen på dette. Alder må også tas med i beregning når man planlegger metoder og gjennomføringen. Påvirkningstorget fungerte godt fordi de som deltok i hovedsak var 16-17 år, men det kunne blitt vanskelig dersom delegatene var yngre. Det fremheves at bruken av påvirkningstorget var positivt. Det førte til mange gode diskusjoner rundt ulike saker.

”Det er så viktig for upartipolitiske ungdommar å få kjempe for alle norske ungdommar sine saker opp mot høgare nivå!”

Representativitetsrefleksjoner fra ledsagerne

Utvelgelsen av delegater i fylkene var til tider en utfordring. Ikke alle fylkene har nødvendigvis noe sentralt, fungerende fylkesorgan for ungdomsråd i kommunene. Heller ikke alle kommuner har ungdomsråd. Ideelt sett har man en demokratisk utvelgelse på fylkesnivå, men det er flere fylker som ikke har mulighet til å gjennomføre dette, da de ikke har en struktur eller et organ som kan gjennomføre det. Allikevel er vi enige om at det er viktig at noen deltar fra fylket uansett, og at man kan jobbe for å sikre strukturene over et lengre tidsperspektiv. Man bør ikke la vær å ha

denne form for nasjonalmedvirkning, bare fordi fylkene og kommunene ikke har ”riktige og gode” strukturer. En mulig løsning er å bruke elevråd som ungdomsråd i kommunen. Man må også ha tillit til at fylkene tar en god avgjørelse i forhold til utvelgelsen, og at det bør ligge en viss fleksibilitet i strukturen som tillater lokale løsninger eller mulighet for regionalt strukturelle tilpasninger. Hvis UNF blir et reelt medbestemmelsesorgan og en permanent løsning, vil fylkene selv ha en egeninteresse i å velge sine representanter på mest mulig demokratisk vis. For ungdommene vil det også bli enkelt å se en rød tråd i medbestemmelsesarbeidet, fra kommunen til fylket til staten.

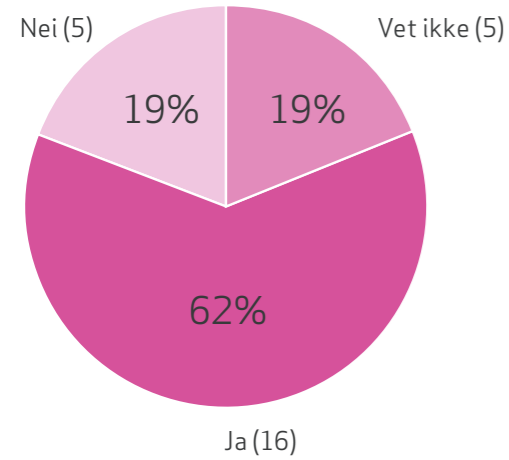
”Opplegget på Eidsvoll og rådhuset ga alt et ekstra piff som det trengte!”

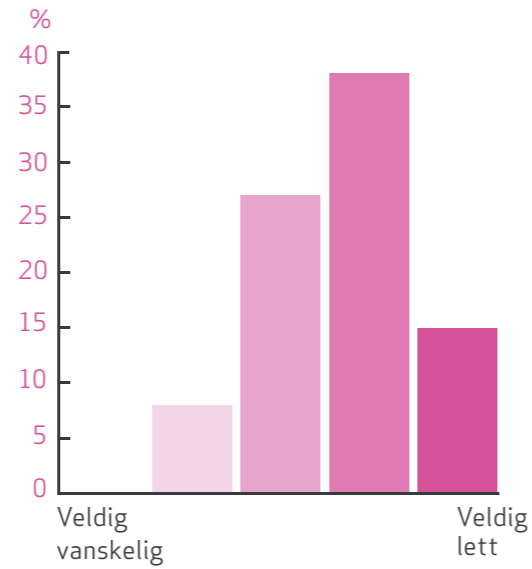
Ida; Telemark, Sidsel; Barneombudet og Haakon; Telemark

Litt om å fremme sakene:

Fikk du gjennomslag for noe du var opptatt av?

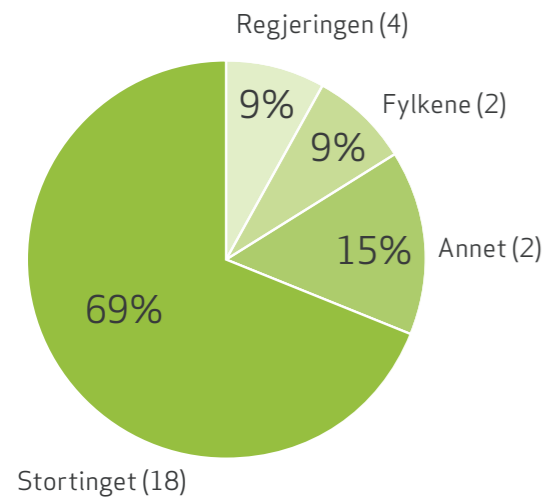

Var det lett å fremme din sak?

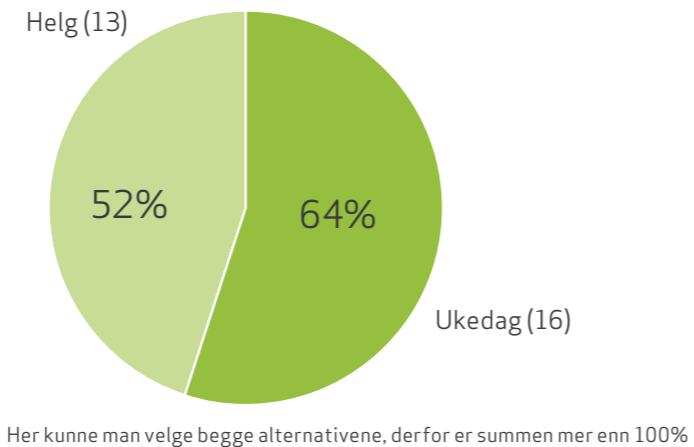

Dine tanker om veien videre:

Hvor bør Ungdommens nasjonalforsamling forankres?

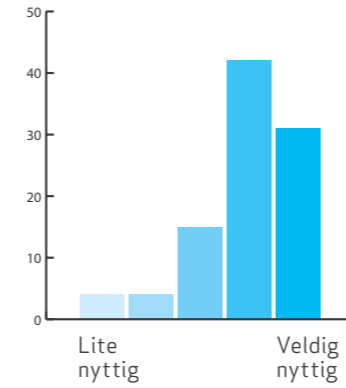

Når i uken bør UNF arrangeres?

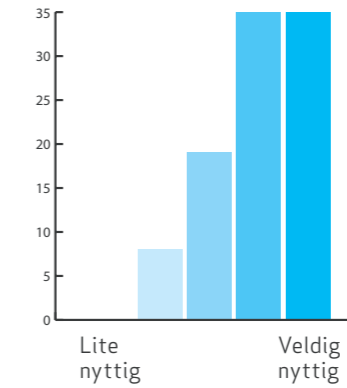

Hvordan opplevde du programmet?

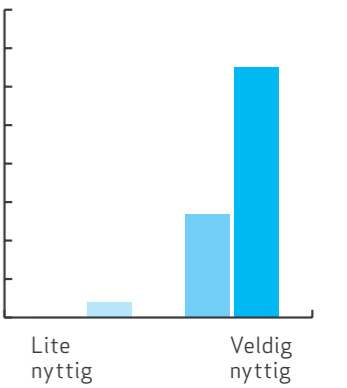
Konstituering av forsamlingen

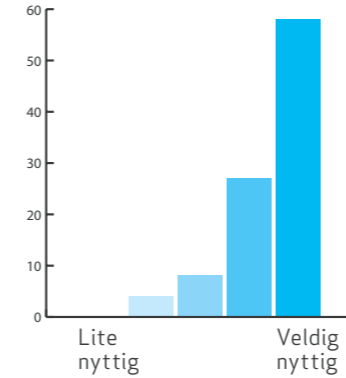
Debatt- og taleteknikk

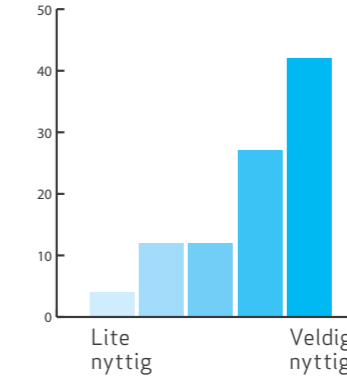
Påvirkningstorget

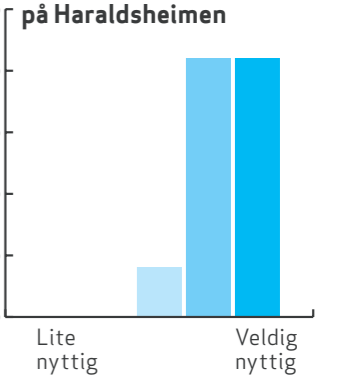
Omvisning Eidsvollsbygningen

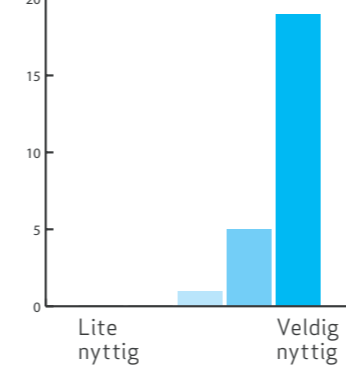
Mottagelse Oslo Rådhus

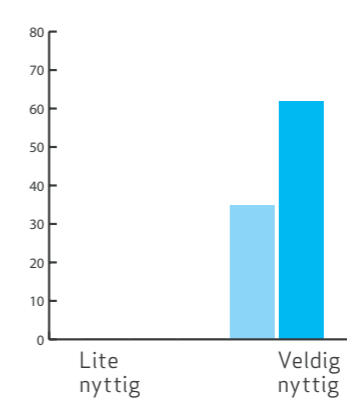
Konkretisering av sakene på Haraldsheimen

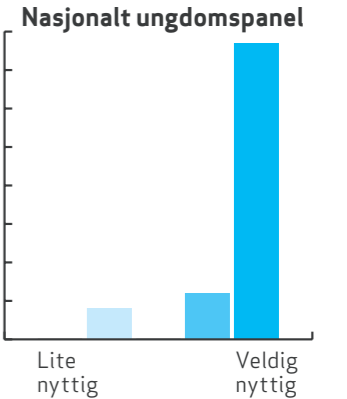
Utvelgelsen av 5 saker på Litteraturhuset

Politikerdialog på Litteraturhuset

Opprettelse av Nasjonalt ungdomspanel

Marianne; Troms

Christian Magnus Falsen anno 2010

45 FORESLÅTTE SAKER

- Bedre veier
- Mer buss og tog
- Seksualundervisning
- Oljefondet ut av Repsol
- Fremmedspråk fra 4. klasse
- Lovfestet rett til læreplass
- Alle vgs skal bli miljøfyrtårn
- Grunnstipend for elever i videregående skole
- Psykisk helse som tema i skolen
- 50% ungdom inn i skolestyrene
- Førstehjelpsundervisning i skolen
- Bedre opplæring i og om samisk
- Konkurransetutting av busselskap
- Kulturskoletilbud i alle kommuner
- Styrking av rådgivningstjenesten
- Samarbeid mellom skoler og MOT.
- Privatøkonomiundervisning i skolen
- Billige og trygge botilbud for elever i videregående skole
- Bedre helsesøster tilbud ved alle skoler
- Uavhengig ekspertvurdering av lærere
- Økt borteboerstipend og stipend i juni
- Øke fartsgrensen på moped 45 til 60 km/t
- Bedre kommunikasjon mellom busselskapene
- Bedre våpenhandelskontroll på norske våpen
- ALLE enslige mindreårige asylsøkere skal under barnevernet (også 15 - 17 år)
- Tidlig faktabasert undervisning om Norge som multikulturelt samfunn
- Bedre norskopplæring og obligatorisk norsktest før arbeidstillatelse
- Sette ned eller fjerne toll på varer som importeres til Norge
- Grundig utredning av kollektivtilbud i hele landet
- Heve aldersgrensen for barnebillett fra 16 til 18
- Nasjonal standardpris for månedskort for ungdom
- Flere kommunale og fylkeskommunale lavterskel fritidstilbud for alle
- Gratis tannhelsetjeneste for alle under 25 år
- Strengere krav til søkere på lærerutdanningen
- Elevene skal vurdere kvaliteten på undervisningen
- APO-skoler for elever som faller fra ordinær videregående skole
- Bedre fysisk og psykososialt læringsmiljø på skolen
- Alt fravær skal føres på vitnemålet, men i kategorier
- Valgfritt sidemål og andre fremmedspråk
- Mulighet til å kjøpe skolebøker ved skoleårets slutt
- Innføre sidemål og 2. fremmedspråk fra 3. klasse
- Holdning, innsats og forutsetninger skal tas med i vurderingen i gym
- Demokratiske medvirkningsorgan for ungdom i kommune, fylke og nasjonalt
- Samarbeid mellom fylkeskommunale medvirkningsorgan og samiske organisasjoner

DE 10 PRIORITERTE SAKENE

- Organisering av ungdommenes innflytelsesorgan på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå
- Nye regler for fravær
- Alle enslige mindreårige asylsøkere skal under barnevernet (også 15 til 17-åringer)
- Obligatorisk førstehjelpsundervisning i skolen
- Heving av aldersgrense for kjøp av barnebillett
- Oljefondet ut av Repsol
- Flere kommunale og fylkeskommunale lavterskel fritidstilbud for alle
- Gratis tannhelsetjeneste for alle under 25 år
- Bedre kollektivtilbud i hele landet
- Økt borteboerstipend og stipend i juni

5 SAKER VIDERE TIL POLITIKERDIALOG

- Obligatorisk førstehjelpsundervisning i skolen
- Nye regler for fravær
- Organisering av ungdommenes innflytelsesorgan på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå
- Bedre kollektivtilbud i hele landet
- Heving av aldersgrense for kjøp av barnebillett

Vetle; Møre og Romsdal holder valgtale for ledervervet i NUP

KAPITTEL 5

Nasjonalt ungdomspanel og veien videre

Barneombudet og BURO sin intensjon med Ungdommens nasjonalforsamling, var å vise hvordan man kan få til en slik samling. Dessuten har det vært viktig å vise at en nasjonal møteplass for unge på nasjonalt plan er både viktig og nødvendig. Det fyller et hull i unges rett til å medvirke.

BURO og Barneombudets mål med Ungdommens nasjonalforsamling var å gjennomføre, høste erfaringer fra og til slutt produsere en rapport som kunne fungere som et utgangspunkt for et arbeid med et nasjonalt medvirkingsorgan for ungdom.

Nasjonalt ungdomspanel (NUP)

Opprettelsen av et Nasjonalt ungdomspanel (NUP) var noe ungdommene selv tok initiativ til å fremme som sak. Ungdommene samlet seg etter politikerdebatt og valgte sitt NUP på eget initiativ. Det kom klart fram i løpet av de tre dagene at UNF er et prosjekt som ungdommene ønsker å føre videre, og som de ønsker som en varig ordning. NUP er tenkt som et nasjonalt organ, som skal holde tak i de sakene Ungdommens nasjonalforsamling kommer fram til. Det skal også aktivt jobbe for gjennomslag for de fem prioriterte sakene. Samtidig ønsket ungdommene at NUP skal fungere som et fast holdepunkt for Ungdommens nasjonalforsamling og på den måten sikre kontinuitet.

Fødselshjelp

Ungdommene som ble valgt inn i interimstyret for NUP står selv for alt arbeidet og alle avgjørelser, men har

siden samlingen i september fått litt "fødselshjelp" fra BURO og Barneombudet. "Fødselshjelpen" har bestått av å legge til rette for å sikre veien videre for NUP, samt å bidra til organiseringen og gjennomføringen av NUP sitt første møte i Oslo i november 2010.

Kort tid etter at UNF var gjennomført, ble Barneombudet invitert til et møte med prosjektleder for Grunnlovsjubileet 2014. Møtet var ønsket uavhengig av UNF, der Grunnlovsjubileet spurte Barneombudet om råd til sin jubileumsplanlegging. Det ble i møtet naturlig å fortelle om UNF. Dette startet et tankearbeid rundt samarbeidspunkter mellom markeringen i 2014 og UNF.

Møte med Stortingspresidenten

Barneombudet, NUP og BURO tok også initiativ til et møte med Stortingspresident Dag Terje Andersen, for å undersøke om UNF kunne kobles til Stortinget på noen måte. Det ble et veldig positivt møte, der Leder for NUP, Vetle Wang Soleim, redegjorde for samlingen, for status og for videre fremdrift. Prosjektleder for Grunnlovsjubileet 2014 Dag Nordbotten Kristoffersen deltok også på møtet. NUP følger denne tråden videre i 2011.

”Det finnes ungdomsorgan på kommunenivå, det finnes ungdomsorgan på fylkesnivå, men inntil UNF 2010 manglet vi et slik nasjonalt nivå. Nasjonalt ungdomspanel er tenkt som toppen på et sterkt ungdomsdemokrati i Norge. Gjennom NUP vil hvert enkelt ungdomsorgan i kommunen eller fylkeskommunen kunne oppnå en mye sterkere gjennomslagskraft opp til sentrale myndigheter. På mange områder er ungdommene ekspertene. Kollektivtrafikk, grunnskoleutdanning og miljø er gode eksempler på områder hvor unge i Norge har mye de skulle ha sagt. NUP og UNF vil være organer som bringer hver enkelt ungdoms stemme frem og opp. Ungdommer sitter med mange forslag og løsninger på utfordringer vi må takle i dag og i fremtiden. Gjennom UNFs ønskede struktur vil regjering og Storting nå ut til alle landets ungdommer, og alle landets ungdommer nå opp til regjering og Storting. Norge har et stort potensial på denne fronten, som ungdommen roper etter å få utnytte.”

Vetle Wang Soleim, leder for NUP

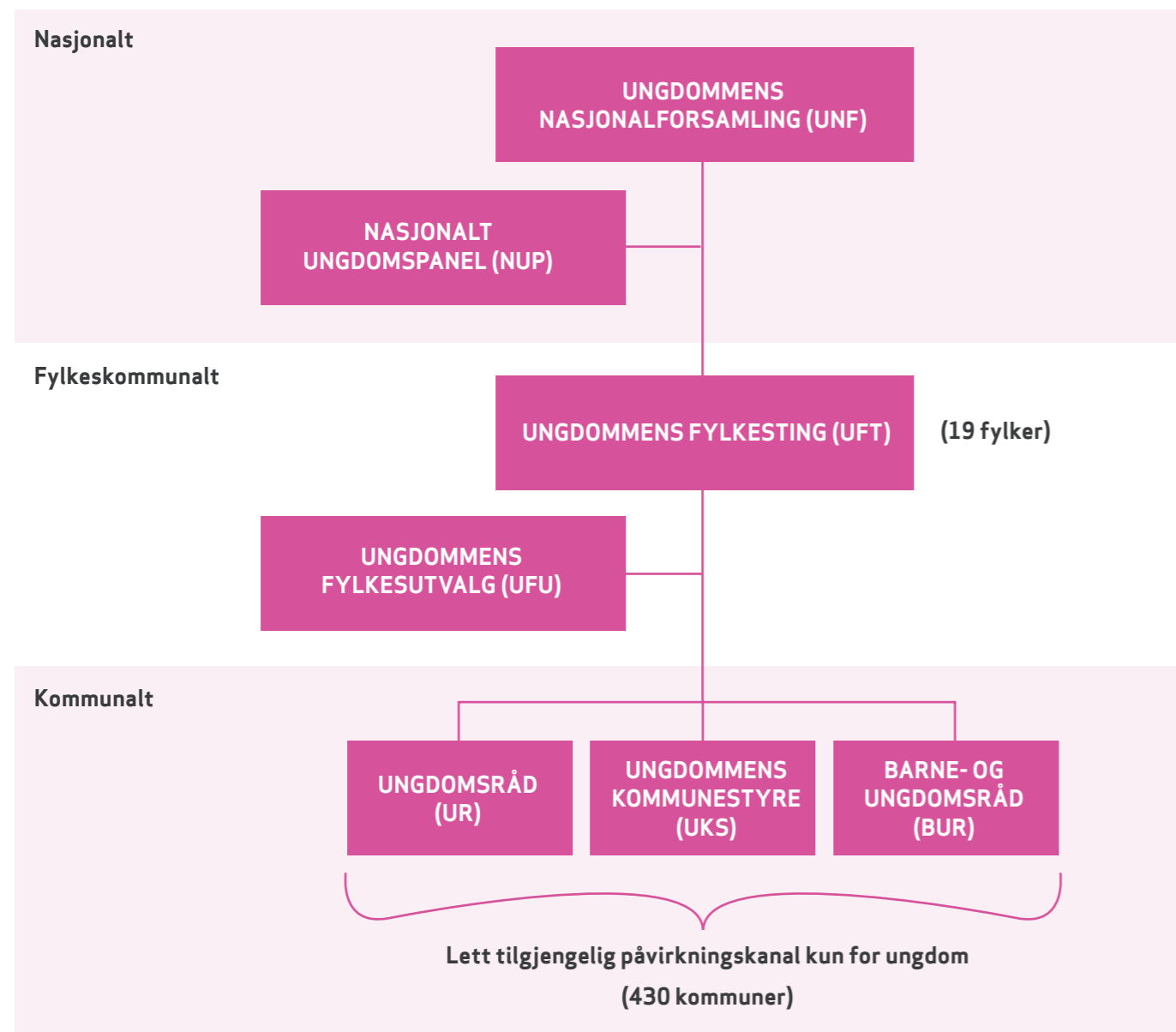
Hva vil NUP koste?

Vi har gjort et overslag på hva det vil koste å drifte NUP fremover pr år:

30 % stilling sekretariat	30 % av 400.000,- (med sosiale utgifter)	120.000
Reise 7 deltager	møte tre ganger i året fredag til søndag	42.000
Opphold 7 deltagere	møte tre ganger i året fredag til søndag	42.000
Beverting 7 deltagere	møte tre ganger i året fredag til søndag	21.000
Ekstra reise leder	tre turer	6000
Ekstra opphold leder	tre turer	3000
Beverting leder	Tre turer	1500
Møtekostnader		5000
Div samt lokalreise		5000
TOTALT		245.500

Organisering av ungdoms innflytelsesorgan i Norge

FRA BLOGGEN

- Vi er nødt til å videreføre Ungdommens nasjonalforsamling

21.sep.2010 kl.13.19 i Ungdommens nasjonalforsamling

En av sakene som ble prioritert, er en videreføring av UNF. Og det er man bare nødt til når man ser hvordan denne gjengen gløder!

Ungdommens nasjonalforsamling er en historisk hendelse, der det for første gang er samlet sammen delegater fra hele landet. Og alle de vellykkede medvirkningsprosesser som har foregått, er i følge deltagerne et klart argument for at det må gjentas. Argumentet var tydeligvis så klart, at forsamlingen stemte denne saken til topps.

De unge menneskene har et stort ønske om at det skal etableres Nasjonalt ungdomspanel, som skal arbeide med de saker som blir bestemt i Ungdommens nasjonalforsamling.

- Vi er nødt til å få et nasjonalt ungdomspanel. Det er ikke noe poeng i å ha en slik samling som vi har her, uten at vi gjentar det, sier delegaten Janne-Katrin Hansen Sævik (16).

Og her er vi vel ved sakens kjerne. Ungdommen må bli hørt og meningene må ivaretas. Det faktum at man er bosatt i Nord-Norge eller andre landsdeler skal ikke være et hinder for aktiv medvirkning på nasjonalt nivå. Det er på tide at ungdommen kan samles og bli enig på lik linje med Stortinget. Om sakene går i gjennom, kan jo alltid diskuteres. Allikevel er det medvirkningen som burde få plass. Så til de folkevalgte: Gi ungdommen plass til å medvirke i samfunnet. Og det gjøres best gjennom etablering av et nasjonalt ungdomspanel. Enkelt og greit.

Skrevet av Vegard Fiskaa Isebakke (17), 21.09.2010

Janne- Katrin; Møre og Romsdal, Eirik; Vestfold og Manvi; ordstyrer og intervjuer

KAPITTEL 6

Avsluttende refleksjoner

Ungdommens nasjonalforsamling 2010 ble en suksess og de som deltok viste et stort engasjement. Deltagerne var helt klare på at dette er noe som bør videreføres. Prosjektet ble også vellykket i forholdt til å ha mange involverte både på arrangørsiden og på deltagersiden. Vi har hovedsaklig fått gode tilbakemeldinger både på innholdet i de tre dagene, og på det praktiske rundt.

Vi vil presentere noen av våre tanker og refleksjoner etter å ha gjennomført Ungdommens nasjonalforsamling 2010, som kan være nyttige for et fremtidig arrangement. Vi vil også se litt på noen av de utfordringene vi møtte.

Som arrangører, opplevde vi mye støtte fra fylkene og vi hadde følelsen av at vi alltid kunne spørre dem om støtte, bistand og assistanse. Vi møtte kun positive kommentarer og stor vilje til å hjelpe. Dette gjorde koordineringsoppgavene lettere.

Før arrangementet:

Aldersgruppen 13-18 år

Barneombudet jobber med barn og unge til de lovlig er myndige. Barneombudets "ansvar" slutter ved fylte 18 år. BURO har en ekstra satsing på unge mellom 13-18 år. Siden denne gruppen sjelden blir tatt med i reelle politiske medbestemmelsesprosesser. Ungdommens bystyremøte arrangeres for Oslo kommune av BURO, og her invite-

res ungdom mellom 13 og 18 år. Det ble derfor naturlig å videreføre satsingen på denne aldersgruppen i dette pilotprosjektet, siden vi fortsatt ser behovet for spesiell tilrettelegging for personer i denne aldersgruppen. Med bakgrunn i dette inviterte vi ungdom mellom 13 og 18 år til å delta på Ungdommens nasjonalforsamling. Her kan vi allikevel se at vi var noe utydelig i kommunikasjonen, ettersom noen av fylkene sendte ungdommer som allerede hadde fylt 18 år. Andre kommuner jobbet ekstra for å finne deltagere som ikke var myndige. Vi kunne med fordel vært tydeligere fra starten slik at det skulle være likt for alle.

Kontakten med fylkene

Det er store forskjeller på hvordan fylkene organiserer sin medvirkning for ungdom. De etablerte medvirkningsorganene var lett å komme i kontakt med, og de var raske med tilbakemeldinger. Generelt sett var det allikevel vanskelig å få kontakt med de riktige kontaktpersonene i fylkene. Noen fylker fikk vi ikke opprettet kontakt med i det hele tatt.

Ida Cecilie; Buskerud, Haakon; Akershus, Trym; Rogaland i aksjon på Eidsvoll

i forhold til å fremme, støtte og arbeide videre med saker som har et bredere perspektiv enn for "bare dem selv". I tilbakemeldingsskjemaet har de svart ærlig på hvem de opplevde at de representerte, Da de selv også er en viktig del av målgruppen for prosjektet, forstår vi det slik at delegatene har et reflektert forhold til utfordringer knyttet til representativitet. Fylkene tok selv ansvar for mobilisering av saker som var viktige for dem, og vi opplever at de gjorde sitt ytterste innenfor de begrensede rammene av ungdomsmedvirkning som finnes.

På bakgrunn av dette vil vi nok en gang understreke behovet for å strømlinjeforme arbeidet med medvirkningsorgan for ungdom i kommuner, fylker og på nasjonalt plan. For fremtidige arrangementer kan det være fornuftig å sette noen felles retningslinjer for utvelgelse av ungdom som også fokuserer på hvem delegatene skal representere. Et klarere ønske fra nasjonalt hold om hva som er forventet av kommunene og fylkeskommunene vil kunne gjøre det ekstra stimulerende å jobbe med representativitet. Dette vil også gjøre det mer attraktivt for unge å delta i forskjellige medvirkningsorgan og gi en større følelse av å representere.

Konstituerings- og debattprosessen

Noen av deltagerne har gitt tilbakemelding på den strenge styringen fra ordstyrerne. Hvor mye ordstyrerne skal bryte inn og være med på å styre debatt og struktur, er ofte en viktig diskusjon blant møtedeltakere. Noen av deltagerne mente at en kunne løsne litt opp i konstitueringen. Faren er da samtidig at man ikke skaper rom for de som er litt stille og ikke vant til å delta i slike sammenhenger. Løsere rammer kan gi grobunn for at de som er drevne, kan ta kontroll og på den måte å overkjøre store deler av forsamlingen.

I forbindelse med en fremtidig Ungdommens nasjonalforsamling bør en tenke nøye over konstitueringsprosessen og strekke seg etter å gjøre den så god som mulig for alle deltagerne.

Alle kunne foreslå saker

Ved å åpne opp for at alle skulle kunne komme med forslag

på saker på forhånd på Barneombudet sine nettsider og på Facebook, gjorde vi det mulig å inkludere mange flere saker.

Problemet med innsendte forslag fra ungdom som ikke deltok, var at de heller ikke fikk anledning til å drive påvirkningsarbeid. En må også ta høyde for at det kan komme forslag fra ungdom over 18 år.

Påvirkningstorget

For at denne metoden skulle bli en suksess, trengte vi forberedte deltakere. De trengte også å være åpne for innspill og være fleksible til å ta med seg andres forslag inn i det endelige forslaget. Det opplevde vi at gjaldt de aller fleste delegatene. Enkelte melder allikevel om en ønsket endring i denne metoden. De ønsket å bruke mer tid på å diskutere de ferdigstilte sakene før man går til utvelgelse av de ti sakene som skal videre til realitetsbehandling.

Fem saker – til Stortinget?

Det var å satse høyt å legge opp til en utvelgelse av fem saker hele forsamlingen ønsker å prioritere, for så å diskutere med Stortingspolitikere og samtidig ønske at Stortinget skal ta sakene inn til behandling. Men det var dette ungdommens bystyremøte i Oslo i utgangspunktet ønsket, da de fremmet saken som en av sine viktigste for Oslo Bystyre. Det at UNF valgte å stemme frem saken om å etablere et partipolitisk uavhengig medvirkningsorgan for ungdom, indikerer at ungdom i Norge ser behovet for et slikt organ eller institusjon.

Diskusjonen om hvordan en best kan få utbytte av de fem sakene som ble valgt ut, diskuteres nå videre av NUP, og med denne rapporten vil vi også utfordre myndighetene på å rydde plass til de fem forslagene fra ungdom.

Tiden etter nasjonalforsamlingen

Rapportarbeidet og dokumentasjon lå inne i planleggingen. Men at samlingen resulterte i et NUP og et sterkt ønske om å videreføre UNF som en fast ordning, hadde vi som arrangører ikke tatt høyde for. Selv om NUP absolutt ble

en naturlig oppfølging av de tre dagene vi hadde sammen, så var ikke veien videre klar for et interimstyre som skulle få ben å stå på. Barneombudet har fra start vært klar på at vår rolle avsluttes med piloten.

I tiden etter Ungdommens nasjonalforsamling har det vært en del tankearbeid rundt hvordan NUP skal organiseres. Ungdommene kommer fra helt ulike steder i landet. De trenger møteplasser og en økonomi som følger med å møtes. Dette gjelder både reise, opphold og diett, samt praktisk tilrettelegging og et sted som samler alle trådene.

På rest av budsjettet fra UNF, ble opphold og diett dekket for NUP sitt første møte i november 2010. Reisen besørges representantenes fylkeskommune. Veien videre fra det første møtet er ennå litt uvisst, men BURO, Barneombudet og NUP er i en prosess av å finne en løsning. Tanken er at NUP så fort som mulig skal bli uavhengig og selvstendig. Vi ser samtidig et tydelig behov for at NUP støttes av en sekretariatsfunksjon. Helst bør sekretariatet knyttes til et departement eller fylkesorgan med tilsvarende erfaring og kompetanse.

Neste UNF?

Delegatene på Ungdommens nasjonalforsamling var soleklare på at de viktigste med samlingen i september, var å få dette til å bli en fast ordning. Forslaget om et ungdomsråd på kommune- fylkes og nasjonalt nivå fikk klart flest stemmer.

Ledsagerne var vel så opptatt av dette som en fast ordning som delegatene. Da de ble utfordret på hvordan dette kunne videreføres, var spesielt to fylker ivrige på å overta ballen og se på mulighetene for å arrangere UNF 2011. Det var Finnmark og Nordland som mente at de, sammen med Tromsø, gjerne kunne se på mulighetene til å gjennomføre et UNF i 2011.

Dette ble diskutert før NUP selv tok initiativ til å se på fremtidige løsninger.

Under arrangementet:

Representasjon

Å oppleve at du representerer noen, at du har noens fulle tillit og at du i tillegg reflekterer over denne posisjonen, kan være utfordrende. Til tross for dette opplevde vi at de aller fleste delegatene var både reflekterte og observante

KAPITTEL 7

En anbefaling til slutt

Barneombudet og BURØ vil fremheve viktigheten av å ha et nasjonalt organ, der ungdommer gjennom ungdomsråd på kommune- og fylkesnivå får muligheten til å fremme saker av nasjonal betydning på et nasjonalt plan.

Det er opp til myndighetene å best mulig legge til rette for denne medvirkningen. I FN's generell kommentar nr. 5, om generelle tiltak til gjennomføring av Konvensjonen for barns rettigheter heter det:

”Det er viktig at myndighetene utvikler forbindelser til barna direkte, og ikke bare gjennom frivillige organisasjoner og menneskerettsorganisasjoner.”

Ungdommens nasjonalforsamling er nettopp en slik direkte kanal til unge meninger.

Det er utfordrende å få på plass en slik nasjonalforsamling ettersom det pr. i dag ikke finnes én klar myndighet som har ansvar for slik medvirkning. Faktisk så har alle myndigheter ansvar, både Storting og Regjering.

Barneombudet og BURØ vil foreslå at det fra myndighetenes side, raskt blir tatt initiativ til å legge til rette for et Ungdommens nasjonalforsamling og at man raskt setter ned noen retningslinjer for arbeidet. Disse retningslinjene bør forholde seg til både alder, demokratiske valgprosesser, mobilisering av saker og representanter. Retningslinjene vil igjen kunne få konsekvenser for hvordan de kommunale organene for ungdomsmedvirkning fungerer og hvordan de samarbeider med fylket sitt.

Det er et stort engasjement blant unge i Norge som ønsker å få til et partipolitisk og organisatorisk uavhengig organ for å fremme saker som ungdom er opptatt av. Ungdommens nasjonalforsamling 2010 ble tatt godt i mot av disse ungdommene. Selv ønsker de å gjøre det om til en fast ordning. Ta vare på det engasjementet og den muligheten.

God lunsj på "Kafé Standpunkt"

I Rikssalen på Eidsvoll: bak f.v: Vetle, Mari, Janne-Kartin, Remi. I midten f.v: Caroline, Ida Christine, Julie, Eirik, Julianne, Vegard.
Foran f.v: Gea, Oda, Maria, Heidi, Emilie

Vedlegg

---

1. INFORMASJON TIL FYLKENE
2. MØTEREGLER
3. FEM PRIORITERTE SAKER
4. PROGRAM
5. UNGDOMMENS NASJONALFORSAMLING:
EN KORT INTRODUKSJON

Informasjon til fylkene

Ungdommens Nasjonalforsamling 2010 – det er på tide å samle norske ungdommer

Hva er Ungdommens Nasjonalforsamling?

Høsten 2010 samles ungdom fra hele landet for å gi innspill til regjering og storting om hvordan unge opplever og vil endre Norge. De skal diskutere og vedta saker som er viktige for ungdom og som de ønsker at myndighetene gjør noe med.

Det finnes en rekke medvirkningsorganer for ungdom på fylke- og kommunenivå. Det finnes ingen strukturer for at ungdom skal få øve innflytelse på nasjonalt nivå per i dag. Dette vil vi gjøre noe med. Nå er det på høy tid med det første Ungdommens Nasjonalforsamling. Vi skal vise myndighetene at det ikke er vanskelig, bare veldig nyttig, å høre på barn og unge.

Hvem arrangerer?

Ungdommens nasjonalforsamling har vært et ønske fra Ungdommens Fylkesting og ungdomsråd landet rundt. Derfor har Barneombudet og Barne- og ungdomsrådet i Oslo (BURO) gått sammen om å kontakte dere for få til Ungdommens Nasjonalforsamling. Målet er at vi gjør dette sammen med dere, og at vi gjør det så enkelt og slagkraftig som mulig. I tillegg til å få gjennomslag for ungdommenes egne saker er målet å vise myndighetene hvordan de kan legge til rette for barn og unges medvirkning på et nasjonalt nivå.

Hvem skal delta?

Hver fylkeskommune er invitert til å sende 2 representanter mellom 13 og 18 år + en voksenperson som kan ha et ansvar for delegasjonen.

Hvor og når?

Start: søndag 19. september kl 17:00

Avslutning: tirsdag 21. september kl 16:00

Overnatting: Haraldsheim Vandrehjem

Møter: Møtene vil foregå på Haraldsheim. Det er også

meget sannsynlig at vi også kommer til å ha møter ved Litteraturhuset, Rådhuset og på Stortinget. Mer detaljer om selve arrangementet kommer senere, og er avhengig av responsen.

Hvordan skal det gjennomføres?

Vi ønsker at Ungdommens Nasjonalforsamling skal utarbeide viktige saker gjennom et påvirkningstorg med følgende tema:

- Skole
- Demokrati og lokalmiljø
- Helse og sosial
- Fritid og kultur
- Miljø og samferdsel

Målet er å prioritere de 5 viktigste sakene og diskutere disse med politikerne dagen etterpå.

Hvem betaler?

Det finnes dessverre ingen offentlige strukturer for en slik samling av unge, litt av poenget med å holde en slik nasjonalforsamling er å jobbe for at det skal bli det etter dette arrangementet.

Derfor er vi avhengige av at fylkeskommunene betaler reise og opphold for deltakerne. Barneombudet og BURO vil søke om midler til mat og konferanselokaler.

Vi har reservert 50 senger på Haraldsheim som det dere kan booke direkte hos dem. Mer informasjon om dette, priser og påmelding kommer i juni.

Hva skjer etterpå?

Vi ønsker først og fremst at ungdommene får utfordret regjeringen på de punktene som kommer frem. Vi lager en rapport fra nasjonalforsamlingen som overleveres

regjeringen. Oppfølging vil være en nettside og en facebookside som i 12 mnd etterpå jevnlig vil følge med på hva som skjer med forslagene. I tillegg er det fritt frem for alle ungdommens fylkesting og ungdomsråd å gå sammen om å jobbe for gjennomslag for sakene.

Barneombudet vil også følge ekstra med og bruke resultatene fra Ungdommens Nasjonalforsamling i sine møter med myndighetspersoner.

Barneombud Reidar Hjermann kommer, kommer Jens? Ungdommens Fylkesting skal bli lagt merke til. Uansett om Jens Stoltenberg kommer eller ikke så kommer Ungdommens Nasjonalforsamling til å sette spor. Vi inviterer Stortingspolitikere fra øverste hylle for at de skal forstå ungdommenes situasjon og føle deres engasjement.

Hva forventes av deltakerne og fylkene?

For at dette skal bli en stor mediebegivenhet er vi avhengige av at dere bruker mediene på hjemmebane og informerer og reklamerer for arrangementet i september. Vi trenger også videosnutter og aktivitet i forkant av arrangementet! Bli med!

Viktigst av alt: diskuter med ungdommens fylkesting, ungdomsråd, elevråd og alle andre ungdommer dere kjenner hva som er de aller viktigste sakene for dere. Ta med dette til Oslo i september. Husk at sakene må være av nasjonal eller internasjonal karakter.

Møteregele

Ungdommens Nasjonalforsamling,
19.- 21. september 2010

§1 Møterettigheter

§ 1.1 Deltakere

Ungdommens Nasjonalforsamling (UNF) består av delegater fra norske fylker. Delegatene må være mellom 13 og 18 år.

Inntil to delegater fra hvert fylke møter med tale-, forslags- og stemmerett på ungdommens nasjonalforsamling. I tillegg har én ledsager møterett.

§ 1.2 Møteledelse og -sekretariat

Ordstyrere, bisitter og sekretariatet for UNF har tale- og forslagsrett til dagsorden, møteregele og voteringsorden.

§ 1.3 Publikum

UNF er åpent for publikum, med mindre møtet vedtar noe annet. Publikum oppholder seg på angitt sted.

§ 1.4 Deltakernes opptreden

Alle deltakere og publikum på UNF skal opptre høflig og ordentlig. Personangrep og trakassering er forbudt. Det forventes respekt for delegatene og den som har ordet. Brudd på alminnelig god møteskikk kan medføre utvisning fra møtet.

§ 1.5 Permisjon og fravær

Dersom en delegat må forlate salen under plenumsdebatter eller voteringer skal delegatskiltet leveres til ordstyrerbordet. Før en delegat kan forlate salen under plenumsdebatter eller voteringer skal delegaten søke om permisjon. Permisjonssøknad leveres ordstyrerne.

§ 2 Saksbehandling

§ 2.1 Konstituering

Sekretariatets innstilling på møteledelse leder møtet frem til konstituering er gjennomført. Før møtet regnes som

konstituert, skal møteregele og dagsorden godkjennes, og deretter skal eventuelle fullmaktsspørsmål avklares. Etter dette velges møteledelse med to ordstyrere, bisitter, referenter og to personer til tellekorps. Deretter velges protokollunderskrivere.

§ 2.2 Møtets faser

UNF består av en forberedelsesfase og en plenumsbehandling. Plenumsbehandlingen består av en debatt (§ 4) og en votering (§ 5).

§ 2.3 Protokollen

Protokollen føres av referentene. Etter møtets slutt skal protokollen signeres av referentene, ordstyrerne og to protokollunderskrivere.

§ 2.4 Saker til behandling

Det velges ut ti saker til behandling i Ungdommens Nasjonalforsamling. Utvelgelsen foregår ved påvirkningstorg, etter bestemmelsene i § 3.

§ 2.5 Prioriterte saker

Med utgangspunkt i ti saker til behandling skal UNF i plenumsbehandlingen vedta fem prioriterte saker.

§ 2.6 Endringsforslag

UNF kan vedta endringer i de ti sakene med alminnelig flertall. Endringsforslag må fremmes skriftlig til ordstyrerbordet innen 15 minutter etter at plenumsdebatten åpner.

§ 3 Påvirkningstorg

§ 3.1 Forhandlingene under nasjonalforsamlingens første fase foregår på et påvirkningstorg.

§ 3.2 Det opprettes påvirkningsboder for ulike saksområder. Delegatene fremmer forslag til vedtak, endrings- og tilleggsforslag ved å levere disse skriftlig til sekretær for påvirkningsboden. Egne skjema bør benyttes.

§ 3.3 Når dagsorden fastsetter det, samles innkomne forslag inn og voteres over.

§ 3.4 Sekretæren for påvirkningstorget skal sørge for at innkomne forslag med overlappende intensjoner samordnes eller skilles.

§ 3.5 Voteringen foregår ved at hver delegat får et ark med en liste over alle sakenes navn og nummer, gitt av sekretariatet, og delegatene gis anledning til å sette kryss på 6 av sakene delegaten vil skal vinne frem. Ved voteringens slutt går de ti sakene med flest merker videre til plenumsbehandling.

§ 3.6 Det organiseres gruppearbeider for å redaksjonelt ferdigstille sakene før de tas til plenumsbehandling.

§ 4 Plenumsdebatt

§ 4.1 Inlegg og replikker

Man ber om ordet til innlegg ved å vise sitt delegatskilt til ordstyrerne. Innlegg er begrenset til to minutters taletid.

Under et innlegg kan andre be om replikk ved å rekke opp skiltet med et farget ark bak. Replikkordskifte gjennomføres før neste innlegg. Det gis inntil to replikker for hvert innlegg. Innleggsholder kan, etter replikkene, holde svarreplikk. Replikker og svarreplikker har ett minutt taletid.

Ordstyrerbordet skal prioritere replikanter slik at flest mulig får anledning til å tale i løpet av møtet. Møte kan vedta kortere taletid og begrensninger eller bortfall av replikker med alminnelig flertall dersom tidsrammene krever det.

§ 4.2 Saksopplysninger mv.

Saksopplysninger, spørsmål og forslag til møteregele, dagsorden eller voteringsorden tegnes ved å markere en «T» med delegatskilt og flat hånd. Disse slippes til etter innlegg og replikkordskifte.

§ 4.3 Strek

Det kan settes strek med alminnelig flertall. Når strek er satt kan ingen flere tegne seg til innlegg.

§ 5 Voteringer

§ 5.1 Fremgangsmåte ved ordinære voteringer

Voteringer foregår ved opprekning av delegatskilt. Skriftlig votering skal foretas dersom ti eller flere av delegatene krever det. Opptelling foretas av valgt tellekorps. Vedtak fattes med alminnelig flertall, definert ved at flere stemmer for enn mot. Avholdne stemmer teller ikke.

§ 5.2 Fremgangsmåte ved prioriteringsvotering

UNF skal vedta fem prioriterte saker. Sakene må være blant de ti som ble sendt videre fra påvirkningstorget, men sakenes endelige forslag til vedtak kan forandres av endringsforslag under plenumsbehandlingen. Sakene prioriteres ved at delegatene fører opp fem prioriterte saker i uprioritert rekkefølge på en stemmeseddel. De fem forslagene med flest stemmer blir prioritert. Ved stemmelikhet som omfatter minst femte- og sjetteplassen foretas omvalg mellom alternativene som fikk like mange stemmer. Delegatene skal da føre opp det antall forslag som mangler for å få nøyaktig fem prioriterte saker. Det stemmes til slutt over om sakene skal vedtas som prioritert, i rekkefølgen som følger av prioriteringsvoteringen. Når fem saker er vedtatt som prioritert, avsluttes voteringen. Dersom færre enn fem saker oppnår alminnelig flertall, reduseres antall prioriterte saker i tråd med dette resultatet.

§ 5.3 Redaksjonelle endringer

Ordstyrerne og referentene kan gjennomføre redaksjonelle endringer i innkomne forslag, og disse voteres ikke over.

§ 6 Endring av møteregele

§ 6.1 Ikke-regulerte forhold

Dersom et forhold ikke er regulert i forretningsorden, skal UNF avgjøre med alminnelig flertall hvilken praksis som skal gjelde, etter innstilling fra ordstyrerbordet.

§ 6.2 Endringer

Etter at møteregele er fastsatt i konstitueringen kan de bare endres med 2/3 flertall blant delegatene.

Fem prioriterte saker

Ungdommens nasjonalforsamling 2010 19. - 21 september 2010

- **Obligatorisk førstehjelpsundervisning i skolen**
- **Nye regler for fravær**
- **Organisering av ungdommenes innflytelsesorgan på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå**
- **Bedre kollektivtilbud i hele landet**
- **Heving av aldersgrense for kjøp av barnebillett**

(rekkefølgen er tilfeldig)

Obligatorisk førstehjelpsundervisning i skolen

Bakgrunn:

Ungdom i dag har alt for lite kunnskap om førstehjelp og hvordan de skal håndtere ulykker. I en undersøkelse for Røde Kors kommer det fram at 93 % av befolkningen ønsker tilbud om førstehjelp, og hele 8 av 10 har dårlige førstehjelpskunnskaper. Ungdom er ofte i aktivitet uten voksne til stede, og kunnskapen om førstehjelp kan være med på å redde liv. Dagens undervisning er underlagt kroppsøving og blir altfor lett nedprioritert. Forslaget til vedtak er en konkretisering for utvidelse og måloppnåelse av kompetansemålene i læreplanen for kroppsøving.

Vedtak:

Staten må pålegge alle barne- ungdoms- og videregående skoler bedre tilrettelegging og kursing av lærere slik at førstehjelpsundervisningen blir optimal. Det må settes i gang grunnkurs i førstehjelp for elevene på seks timer der alle plikter å delta. Dette må gjennomføres på 4., 7., 9. trinn, Vg1 og Vg3. I tillegg skal det være oppfriskningskurs på minimum 90 minutter hvert år mellom hvert av grunnkursene.

Minimums innhold som må gjennomgås:

Hjerte og lungeredning, fjerning av fremmedlegemer i luftveier, akutte hjertesykdommer, opptreden på skade-

sted, førstehjelp i det daglige, kuttskader, sykdomsanfall (Diabetes, astma, allergi, epilepsi) og hjerneslag

Nye regler for fravær

Bakgrunn:

Det er mye fravær i norske skoler. Kunnskapsdepartementet ønsker å redusere udokumentert fravær. Dette gjorde de ved å redusere antall dager innenfor opplæringslovens forskrift § 3-47 fra 14 til 10 dager. Dette gjør det vanskelig for politisk ungdom å engasjere seg. Vi ønsker at engasjement fra elever skal bli sett på som noe positivt, ikke negativt.

Vedtak:

Endringsforslag til opplæringslovens forskrift § 3-47.

§ 3-47. Førings av fravær i videregående opplæring

Alt fravær skal føres på vitnemålet og kompetansebeviset. Fravær skal føres i dager og enkelttimer. Enkelttimer kan ikke konverteres til dager.

Rektor kan avgjøre om fravær for den som er deltidselev, skal føres i dager og timer eller bare i timer. For elever som skal ha kompetansebevis, skal fravær føres på kompetansebeviset.

Eleven skal kreve at årsaka til fraværet blir lagt til vitnemålet eller kompetansebeviset, dersom han eller ho legg frem dokumentasjon på årsaken til fraværet.

Fraværet skal dokumenteres etter følgende punkter:

- a) helse- og velferdsgrunnar
- b) arbeid som tillitsvald
- c) politisk arbeid
- d) hjelpearbeid
- e) lovpålagt oppmøte
- f) representasjon i arrangement på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Dersom det er mulig, skal eleven legge frem dokumentasjon av fraværet fra opplæringen på forhånd.

Alt fravær som går under forskriftens tredje ledd, a-f, skal begrenses slik at dette ikke kommer i konflikt med vurderingsgrunnlaget i det enkelte fag.

Organisert studiearbeid og skoleadministrative gjøremål etter avtale med faglæreren eller rektor, skal ikke regnes som fravær.

Organisering av ungdommenes innflytelsesorgan på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå

En lovbestemt organisering av ungdomsdemokrati på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt plan.

Ungdommens nasjonalforsamling ønsker følgende utforming av organiseringen av ungdommens innflytelsesorgan i landet:

Kommunalt plan:

Det skal i hver kommune være et ungdomsråd eller en lett tilgjengelig påvirkningskanal kun for ungdom. Dette skal være lovpålagt.

Fylkeskommunalt plan:

I hver fylkeskommune skal det være et ungdomsorgan som er rådgivende for fylkesting og fylkeskommune. UNF anbefaler Ungdommens Fylkesting (UFT) som det bestemmende organet og et Ungdommens Fylkesutvalg (UFU) som det utøvende organet.

Nasjonalt plan:

Det skal hvert år arrangeres en Ungdommens Nasjonalforsamling(UNF). Fylkene bestemmer hvem som skal sitte der, men UNF anbefaler to stk, helst leder eller nestleder fra Ungdommens Fylkesutvalg (UFU) som representanter. Innenfor Ungdommens

Nasjonalforsamling skal det finnes et ”arbeidsutvalg” kalt Nasjonalt Ungdomspanel (NUP). UNF bestemmer hvilke saker NUP skal jobbe med og hvem som skal sitte der. Det skal være en representant fra hvert fylke. I NUP sitter ett medlem fra hvert fylke.

UNF oppretter i dag, 21.09.10, et fungerende NUP som får i oppgave å få det nasjonale ungdomspanelet på plass og vedtatt av Storting/regjering. Det fungerende Nasjonale Ungdomspanelet skal utarbeide vedtekter og planlegge neste UNF. Barneombudet stiller med møtelokaler og starthjelp for å få organet opp å gå. Det fungerende NUPet vil være UNF sitt ansikt utad.

Foreslått prosess:

- UNF velger et fungerende NUP.
- Fungerende NUP har sitt første møte og lager ytre rammer for organet med hjelp av Barneombudet.
- Fungerende NUP går i møter med regjering/Storting om hvordan man kan opprette et slikt organ med hjelp av Barneombudet og BURO.
- Avholder et UNF så snart man har et godt utkast på hvordan man skal fortsette en ordning i tråd med forslaget i saken.
- Alt arbeidet som fungerende NUP gjør er på vegne av UNF og deltakerfylkene.

Bedre kollektivtilbud i hele landet

Bakgrunn:

Vi mener det er viktig å bedre kollektivtilbudet i Norge, først og fremst i distriktene. Å bedre kollektivtilbudet i distriktene er viktig for å hindre fraflytting fra distriktene, og det er også viktig for miljøet. Det burde derfor være billigere å bruke kollektivtrafikk som tog og buss. Busspriser på månedskort for ungdom i forskjellige fylker i Norge varierer fra 200 kr i Oppland og Hedmark til 400 kr i Nordland. I tillegg er bussen sjeldent punktlig, og er ofte forsinket.

Antall bussavganger er også for få. Dette gjelder samtidig togavganger.

Togprisene er relativt høye. NSB tilbyr en såkalt ”mini-pris” hvis man bestiller togbilletter i god tid før man skal reise. For å reise strekningen Kristiansand – Stavanger er minipris i beste fall 199,- en vei.

Togene er jo også kjent for å være lite punktlig. Teknologien som ”teller” togene er fra 1980-tallet, og er lite nøyaktig. Dette skaper komplikasjoner og gjør at togene må stoppe og vente, og det er derfor de blir forsinket. Dette må det også gjøres noe med, slik at ikke irritasjonen av at toget alltid er for seint gjør at folk ikke gidder å vente på toget.

For å spare miljøet er det viktig å skape gode vaner for å bruke kollektivtrafikk. Vi må begynne med å gi ungdom gode tilbud, slik at dette kan danne vaner som følges hele livet.

Vedtak:

Nasjonalt avtale mellom fylkene om felles månedspris på buss. Flere togavganger i distriktene. Ny teknologi til togene. Hvis toget er minst 45 min forsinket, skal man få penger tilsvarende billetten tilbake.

Heving av aldersgrense for kjøp av barnebillett

I Norge defineres man som voksen når man har stemmerett, kan nyte tobakk og alkohol lovlig, og når man kan ta bilførersertifikatet – altså ved fylte 18 år. I kollektivtrafikken derimot, må man kjøpe voksenbillett ved fylte 16 år. Regjeringen oppfordrer den norske befolkningen til å øke bruken av kollektivtrafikk. For at flere unge skal velge dette fremfor andre fremkomstmidler, må aldersgrensene på barne- og voksenbillett endres. Seksten og syttenåringer har ikke de samme mulighetene som personer over 18 år. De kan blant annet ikke ha bilførersertifikatet, og er derfor mer avhengige av kollektivtrafikk. Personer under 18 år har heller ikke de samme økonomiske mulighetene som de over 18 år har, i og med at de er fulltidsstudenter og ikke har de samme jobbmulighetene. Det er derfor urimelig at seksten og

syttenåringer skal betale samme pris som de over 18 år. Å bestemme at kjøp av barnebillett skal gjelde til fylte 18 år vil gjøre at flere unge velger kollektivtrafikk. Jo flere som er fornøyd med det kollektive trafikktilbudet i tenårerne, desto større er sjansen for at de bruker kollektivtrafikk i voksenalder.

Derfor foreslår vi at kjøp av barnebillett i kollektivtrafikk skal gjelde til fylte 18 år.

Program for Ungdommens nasjonalforsamling 2010

Søndag 19. september

Sted: Haraldsheim Vandrerhjem, Oslo

- 16:00 Det serveres middag fra kl 16:00
- 17:00 Velkommen ved Barneombudet og BURO
- 17:15 Presentasjon av deltagere
- 18:00 Konstituering av forsamlingen
- 19:00 Politikk i praksis – “tale- og debatteknikk”
- 20:00 Kveldsmat på Haraldsheim
- 21:00 Sosialt

Mandag 20. september

Sted: Eidsvoll

- 07:00 Frokost
- 08:00 Vi reiser fra Haraldsheim til Eidsvoll i buss
- 09:00 Start møte
- 09:15 Gjennomgang av program for dagen og praktisk info
- 09:30 Påvirkningstorg innenfor 6 tema:
  - Skole og utdanning
  - Demokrati og lokalmiljø
  - Helse og sosial
  - Fritid og kultur
  - Miljø og samferdsel
  - Utenriks og utvikling
- 11:30 Arbeidslunsj
- 12:00 Omvisning i Eidsvoll-bygningen og foto Rikssalen
- 13:30 Utvelgelse av 10 saker til realitetsbehandling
- 14:45 Vi reiser fra Eidsvoll til Oslo Rådhus i buss
- 16:00 Mottakelse Oslo Rådhus med enkel bevertning
- 18:00 Middag Haraldsheim
- 19:00 Ferdigstille arbeidet med de 10 sakene
- 21:00 Sosialt

Tirsdag 21. september

Sted: Litteraturhuset, Oslo

- 07:30 Frokost
- 08:30 Utsjekk Haraldsheim og avreise Litteraturhuset
- 09:30 Plenumssesjon
- 12:00 Lunsj
- 13:00 Dialogmøte med stortingspolitikere
- 14:30 Avrunding og oppsummering ved Barneombudet og BURO
- 15:00 Hjemreise

Gea og Oda fra Hedmark

Ungdommens nasjonalforsamling: en kort introduksjon

Ungdommens nasjonalforsamling 2010 var et pilotprosjekt der to ungdommer mellom 13 og 18 år fra hvert fylke ble invitert for å bli enige om fem viktige saker for norsk ungdom. Målet var å få sakene diskutert og satt på dagsorden hos politikere på Stortinget og i Regjeringen.

HISTORIKK

Dette er ikke det første forsøket på å samle ungdom fra hele landet. Under 175-års-jubileet til Grunnloven i 1989 ble det samlet representanter for landets skoleungdom på Eidsvoll for å diskutere Grunnloven. Man har også Barnas spørretime på Stortinget hvert år. Dette er et tiltak der barn og stortingspolitikere er sammen én dag for å diskutere et tema som er bestemt på forhånd. Barne- og ungdomsorganisasjonene og de ungdomspolitiske partiene har i tillegg egne nasjonale samlingsarenaer.

Hvorfor ønsker man å arrangere Ungdommens nasjonalforsamling?

Etter signaler fra flere hold ble UNF en realitet, her er noen av årsakene til hvorfor:

1. Ønske fra ungdom selv

Barneombudet har en rekke ganger blitt kontaktet av ungdom som ser behovet for en nasjonal arena der de kan øve innflytelse. Disse ønskene har gjerne kommet fra forskjellige ungdomsråd og medvirkningsorgan på fylkesnivå, hvor ungdommene har opplevd at sakene de fremmer har nasjonal interesse, eller at de bør avgjøres på nasjonalt nivå.

2. Vedtak i Ungdommens bystyremøte (UBM) 2010.

UBM i Oslo foreslår hvert år fem saker som skal behandles i bystyret. En av sakene i 2010 var opprettelsen av en Ungdommens nasjonalforsamling. Vedtaket lyder som følger:

"På Ungdommens Bystyremøte diskuteres det mange saker som ligger utenfor kommunens myndighet, og dette viser at ungdom er opptatt av mer enn bare lokale saker. Det finnes ingen nasjonal ordning for at ungdom skal bli hørt. Dette er det et behov for."

Sitat fra Ungdommens Bystyremøte.

"Oslo kommune må jobbe opp mot staten for å få på plass en ordning med ungdommens nasjonalforsamling som kan sende fem forslag til behandling i Stortinget."

Med bakgrunn i dette tok BURU og Barneombudet i 2010 sammen et initiativ til å gjennomføre pilotprosjektet "Ungdommens nasjonalforsamling". Tanken bak prosjektet var å vise at det er behov for en slik samling på nasjonalt nivå, og at det er gjennomførbart. UBM i Oslo sin arbeidsmetode ble valgt, der fem prioriterte saker går videre til behandling i bystyret. Ønsket for UNF i fremtiden er å få deres fem prioriterte saker til behandling i Stortinget.

3. Vise myndighetene

Flere kommuner og fylkeskommuner har medvirkningsorgan for ungdom. Derfor er det naturlig at man ut fra disse organene gis en mulighet til å ta opp nasjonale saker. Ved å arrangere en første samling ønsker Barneombudet og BURU å legge til rette for at en slik samling kan bli et arrangement til gjentakelse. Pilotprosjektet er derfor en mulighet til å vise myndighetene hvordan dette kan gjøres.

4. Rett til å si sin mening

FNs barnekonvensjon er klar på at alle barn og unge har rett til å si sin mening i alle saker som angår dem. I avsluttende merknader fra FNs komité for barns rettigheter kommer det også frem at komiteen oppfordrer staten til å ta hensyn til barns deltakelse blant annet i den nasjonale politikken (punkt 25). Barneombudets oppgave er å arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt hensyn til på alle samfunnsområder, og at norsk rett samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs barnekonvensjon. Ombudet ser derfor UNF som en mulig måte å oppfylle denne rettigheten på.

Reidar; barneombud og Saia; Finnmark

Hvorfor er en Nasjonal-forsamling for ungdom viktig?

Det finnes mange gode initiativ av og for ungdom, men man har manglet et nasjonalt partinøytralt samlingspunkt for lokale og regionale medvirkningsorgan i Norge. Det er dette behovet Ungdommens nasjonalforsamling ønsker å fylle.

For de fylkene som ikke har et medvirkningsorgan for unge, er det et håp om at Ungdommens nasjonalforsamling kan være en pådriver for å jobbe mer systematisk med ungdom og medvirkning.

Barnas spørretime er et initiativ fra barnerettighetsgruppen på Stortinget. Her får unge mulighet til å ta opp et tema som er avtalt på forhånd med aktuelle politikere i en spørretime på Stortinget. Ungdommens nasjonalforsamling er annerledes på den måten at man vil rekruttere likt fra alle regionale ungdomsråd, og at temavalgene er helt frie og foreslått av ungdommene selv.

DELTAKELSE OG ORGANISERING

I april 2010 sendte Barneombudet og BURU en forespørsel til alle landets fylker om å sende to ungdommer og en ledsager til en samling i Oslo. 16 av 19 kommuner svarte, og alle positivt. Det kom 30 ungdommer og 14 ledsagere til samlingen i september. Gjennom tre dager skulle de foreslå, diskutere og bli enige om fem saker de skulle presentere for stortingspolitikkerne. Hele arrangementet var et "spleiselag" mellom fylkeskommunene selv, med Barneombudet og BURU som planlegger og arrangør og økonomisk støtte fra Fritt Ord.

For å gjøre arrangementet rimeligst mulig for alle parter ble Haraldsheimen Vandrerhjem valgt som hovedbase, og Eidsvoll, med referanser tilbake til samlingen i 1814, ble valgt som diskusjonsarena. Ordfører Fabian Stang holdt mottagelse i Rådhuset, siden Oslo var vertskapskommune for den første Ungdommens nasjonalforsamling, og man hadde plenumsdebatt på Literaturhuset. Samlingen ble grundig dokumentert både i tekst og bilder, samt aktivt på nett via blogg.

Er Ungdommens nasjonalforsamling representativ for norsk ungdom?

Ungdommens nasjonalforsamling 2010 var et pilotprosjekt, og ungdommene var i hovedsak representanter for fylkene sine. Henvendelsen fra Barneombudet og BURO ble rettet mot sekretær/kontaktperson for medvirkningsorganer i de ulike fylkene, og arrangørene har tillit til at representantene ble valgt ut på best mulig måte.

Ungdommenes egne opplevelser av å representere "sine egne" ungdommer i sitt fylke vil diskuteres i den utvidede rapporten som kommer om Ungdommens nasjonalforsamling.

Metodikk

Metodene som ble brukt var en tilpasning av metodene til UBM i Oslo, hentet fra medbestemmelsesprosesser i ungdomspolitik og organisasjoner. Med utgangspunkt i den påmeldte aldersgruppen til UNF fulgte BURO og Barneombudet følgende metoder:

1. Nedsettelse av forretningsorden
2. Påvirkningstorg
3. Plenumsdebatt
4. Politikerdialog

Med disse metodene sikrer man at ungdommene får muligheten til å si sin mening gjennom hele prosessen. Ungdommene kan motivere og inspirere hverandre, bygge nettverk og utvikle hverandres saker. Slik kan deltagerne se og arbeide med sitt lokale engasjement inn i en nasjonal kontekst.

1. Forretningsorden (møteregele):

For å sette rammene og premissene for metoder, påvirkningsmuligheter og bestemmelsesprosesser, konstituerte møtet seg allerede første dag. Her ble deltakerne enige om både ordstyrere og konkrete regler for hvordan forsamlingen skulle arbeide de tre dagene de var samlet. Alle fikk også et kurs i tale- og debatterteknikk første kvelden.

2. Påvirkningstorg:

På dag to ble deltakerne samlet på historisk grunn på Eidsvoll til et "påvirkningstorg". For å ha noen rammer, ble dette torget delt inn i torgpunkt under følgende overskrifter:

- Skole og utdanning
- Demokrati og lokalmiljø
- Helse og sosial
- Fritid og kultur
- Miljø og samferdsel
- Utenriks og utvikling

På påvirkningstorget idemyldret man, det ble bygget videre på egne og andres ideer og ungdommene lobbet aktivt for egen sak. Det var i forkant av hele arrangementet også åpnet for at ungdom fra hele landet kunne komme med saker på Barneombudets nettsider og Facebook. Disse ble tatt med inn på påvirkningstorget. Det kom til sammen opp 45 forslag på saker, av disse prioriterte man ti saker man skulle jobbe videre med. Sakene ble så behandlet i grupper, de fikk mer "kjøtt på beina" i forhold til faglig tyngde og en bedre språklig utforming.

3. Plenumsdebatt:

Den siste dagen ble det holdt en plenumsdebatt på Litteraturhuset der man diskuterte de ti prioriterte sakene. Sakene var blitt delt ut til deltakerne kvelden før slik at alle hadde fått god mulighet til å sette seg inn i hver enkelt av dem. Plenumsdebatten åpnet så for en presentasjon av hver sak med mulighet til kommentarer og saksopplysninger fra salen. Til slutt stemte delegatene fram de fem sakene de mente var de viktigste. Her prioriterte man også én sak som den man brant mest for, og denne stemmen ville bli vektlagt dersom det sto likt mellom flere saker i opptellingen. Disse fem saker tok deltagerne med seg til dialogmøte med politikere.

4. Politikerdialog:

Politikerne møtte ungdommene på Litteraturhuset etter plenumsdebatten der de fikk en kort innføring i sakene som var vedtatt. De fem prioriterte sakene ble fordelt på fem bord. Deretter fikk politikerne bruke fem minutter på hvert av bordene hvor de fikk presentert saken og mulighet til å stille spørsmål og diskutere med ungdommene. Etterpå fikk politikerne utdype sine inntrykk og komme med råd hver for seg.

Alle Stortingspartiene var invitert ved invitasjon til de forskjellige partienes parlamentariske grupper. I tillegg ble regjeringen invitert til å delta. På grunn av reisevirksomhet var det noen av partiene som ikke kunne stille med stortingsrepresentanter. Her er politikerne som deltok:

- Gunn Karin Gjøl (AP)
- Øyvind Håbrekke (KrF)
- Eirik Lae Solberg (H)
- Christina Ramsøy (SP)
- Silje Scheie Tveidal (SV)
- Helge Solum Larsen (V)

FRP kunne ikke stille.

Politikerne kom selvsagt uforberedt på sakene som nettopp hadde blitt vedtatt, men var forberedt på diskusjon. Samtlige politikere var positive og flere var mer enn villige til å gi innspill til sakene som ble vedtatt. Ungdommene har jevnt over rapportert at de synes det var flott at politikerne virket oppriktig interessert i arbeidet de hadde lagt ned over tre dager.

Eirik Lae Solberg, Øyvind Håbrekke, Silje Scheie Tveidal

”Jeg synes de kom med utrolig gode forslag, og er imponert over både kunnskapen og den gode måten de argumenterer på. Men aller mest synes jeg det er imponerende at de har klart å prioritere saker som er så grunnleggende viktige”

Gunn Karin Gjøl i blogginnlegg etter Ungdommens nasjonalforsamling.

Fem saker videre til politikerdialog:

Det kom 45 forslag på saker opp på påvirkningstorget. Disse ble stemt ned til ti saker, som igjen ble utarbeidet videre i tekst og utforming. Siste dag ble det holdt en plenums debatt, før fem prioriterte saker ble stemt frem:

Obligatorisk førstehjelpsundervisning i skolen

Ungdom i dag har alt for lite kunnskap om førstehjelp og hvordan de skal håndtere ulykker. I en undersøkelse for Røde Kors kommer det fram at 93 % av befolkningen ønsker tilbud om førstehjelp, og hele åtte av ti har dårlige førstehjelpskunnskaper.

bilførersertifikatet – altså ved fylte 18 år. I kollektivtrafikken derimot, må man kjøpe voksenbillett ved fylte 16 år. Regjeringen oppfordrer den norske befolkningen til å øke bruken av kollektivtrafikk. For at flere unge skal velge dette fremfor andre fremkomstmidler, må aldersgrensene på barne- og voksenbillett endres.

Nye regler for fravær

Det er mye fravær i norske skoler. Kunnskapsdepartementet ønsker å redusere udokumentert fravær. Dette gjorde de ved å redusere antall dager innenfor opplæringslovens forskrift § 3.47 fra 14 til 10 dager. Dette gjør det vanskelig for politisk ungdom å engasjere seg. Vi ønsker at engasjement fra elever skal bli sett på som noe positivt, ikke negativt.

Bedre kollektivtilbud i hele landet

Vi mener det er viktig å bedre kollektivtilbudet i Norge, først og fremst i distriktene. Å bedre kollektivtilbudet i distriktene er viktig for å hindre fraflytting fra distriktene, og det er også viktig for miljøet. Det burde derfor være billigere å bruke kollektivtrafikk som tog og buss.

Heving av aldersgrense for kjøp av barnebillett

I Norge defineres man som voksen når man har stemmerett, kan nyte tobakk og alkohol lovlig, og når man kan ta

Organisering av ungdommenes innflytelsesorgan på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå

En lovbestemt organisering av ungdomsdemokrati på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt plan.

Ungdommens nasjonalforsamling ønsker følgende utforming av organiseringen av ungdommens innflytelsesorgan i landet:

Kommunalt plan:

Det skal i hver kommune være et ungdomsråd eller en lett tilgjengelig påvirkningskanal kun for ungdom. Dette skal være lovpålagt.

Fylkeskommunalt plan:

I hver fylkeskommune skal det være et ungdomsorgan som er rådgivende for fylkesting og fylkeskommune. UNF anbefaler Ungdommens Fylkesting (UFT) som det bestemmende organet og et Ungdommens Fylkesutvalg (UFU) som det utøvende organet.

Nasjonalt plan:

Det skal hvert år arrangeres en Ungdommens Nasjonalforsamling (UNF). Fylkene bestemmer hvem som skal sitte der, men UNF anbefaler to stk, helst leder eller nestleder fra Ungdommens Fylkesutvalg (UFU) som representanter. Innenfor Ungdommens Nasjonalforsamling skal det finnes et "arbeidsutvalg" kalt Nasjonalt Ungdomspanel (NUP). UNF bestemmer hvilke saker NUP skal jobbe med og hvem som skal sitte der. Det skal være en representant fra hvert fylke. I NUP sitter ett medlem fra hvert fylke.

UNF oppretter i dag, 21.09.10, et fungerende NUP som får i oppgave å få det nasjonale ungdomspanelet på plass og vedtatt av Storting/regjering. Det fungerende Nasjonale Ungdomspanelet skal utarbeide vedtekter og planlegge neste UNF. Barneombudet stiller med møtelokaler og starthjelp for å få organet opp å gå. Det fungerende NUPet vil være UNF sitt ansikt utad.

FORESLÅTT PROSESS

- UNF velger et fungerende NUP.
- Fungerende NUP har sitt første møte og lager ytre rammer for organet med hjelp av Barneombudet.
- Fungerende NUP går i møter med regjering/Storting om hvordan man kan opprette et slikt organ med hjelp av Barneombudet og BURO.
- Avholder et UNF så snart man har et godt utkast på hvordan man skal fortsette en ordning i tråd med forslaget i saken.

Alt arbeidet som fungerende NUP gjør er på vegne av UNF og deltakerfylkene.

Noen påvirkningskanaler for ungdom:

Organisasjonskanalen	Du kan påvirke gjennom en organisasjon. Det finnes organisasjoner som jobber lokalt, regionalt og nasjonalt og som hele tiden påvirker politikere.
Partikanalen	Du kan påvirke gjennom å melde deg inn i et politisk parti. Nesten alle partier som er representert i kommunen, fylket eller i Stortinget har et ungdomsparti som ønsker å påvirke de nasjonale politikerne.
Aksjonskanalen	Det er også vanlig å påvirke gjennom aksjoner. Her er det vanlig å bruke en rekke forskjellige virkemidler som leserinnlegg i aviser, streiker, demonstrasjoner eller gjennom å mobilisere på Facebook. Dette kan skje både lokalt, regionalt og nasjonalt.
Ungdomsrådskanalen	Du kan også påvirke ved å bli medlem i et ungdomsråd. Et ungdomsråd kan ta opp egne saker, svare på høringer og generelt gi råd om alt som handler om ungdom. Det finnes ungdomsråd både på kommune- og fylkesnivå. Men hvordan påvirker ungdomsråd den nasjonale politikken?

Hva skjer videre med ungdommens nasjonalforsamling?

Alle vedtak, erfaringer, metoder, pressedekning, tips og råd vil bli samlet i en rapport som vil bli overrakt Stortinget og regjeringen og gjort tilgjengelig for alle interesserte.

I rapporten vil Barneombudet og BURO vise til hvordan dette kan gjennomføres i fremtiden.

Det vedtaket som fikk desidert mest stemmer under Ungdommens nasjonalforsamling var forslaget om en lovbestemt organisering av ungdomsråd på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt plan.

Delegatene på Ungdommens nasjonalforsamling vedtok derfor selv å nedsette et interimsstyre som fikk navnet Nasjonalt ungdomspanel (NUP), bestående av syv ungdommer fra hele landet. Sammen skal disse ungdommene jobbe for at alle kommuner og fylker skal ha medvirkningsorgan for ungdom, og for at Ungdommens nasjonalforsamling blir holdt på fast basis.

NUP vil ta initiativ til hvordan de selv mener at et nasjonalt medvirkningsorgan bør fungere og arbeide. Ungdommene har allerede presentert konseptet Ungdommens nasjonalforsamling for en positiv stortingspresident sammen med Barneombudet og BURO.

Det nyslåtte styret for NUP:

Ida Christine; Buskerud, Remi; Nordland, Heidi; Nord-Trøndelag, Eirik; Vestfold, Vetle; Møre og Romsdal, Emilie; Oslo og Maria; Hordaland

En samlet rapport med metoder,
gjennomføring, erfaringer og fremtidige ønsker

ISBN 978-82-7987-026-5

